

VLIKO PIRMININKAS PASISAKO
AKTUALIAIS LIETUVIŲ KLAUSIMAIS

Vliko pirm. išvykdamas dviem mėnesiam į Europą Dirvos bendra-

darbei E. Čekienei atsakė į eilę paklausimų iš Vliko veiklos.

• Apollo XI astronautai pasiruošę skrydžiui liepos mėnesį į mėnulį. Jis prasidės liepos 16 ir po penkerių dienų, būtent liepos 21 d. du astronautai bus pirmieji žmonės, kurie pastatys koją ant planetos, kitokios negu žemė. Liepos 24 d. astronautai sugrįš į žemę ir nusileis Ramiajame vandenyne, kur jų nusileidimą stebės prezidentas Nixonas, bet negalės su jais pasisveikinti, nes jie bus laikomi keletą savaičių griežtai izoliuoti, kad užsitikrinus, jog žemėn neatvežė jokių bakterijų nuo mėnulio.

• Sovietų kariuomenė šiuo metu vykdo Kinijos pasienyje didelius manevrus, praktikuodama puolimo taktiką.

• Prezidentas Nixonas rugpjūčio pradžioje lankysis šešiuose kraštuose, įskaitant ir komunistinę Rumuniją. Tai bus pirmasis JAV prezidento vizitas po II Pas. karo komunistiniame krašte. Savaitę prieš prez. Nixonui atvykstant į Rumuniją, ten lankysis sovietų vadai Brežnevas ir Kosyginas.

• Prancūzijos naujasis užs. reikalų ministeris Maurice Schuman, atsakydamas į JAV valstybės sekretoriaus sveikinimą pareiškė, kad jam didelį malonumą sudaro galimybė toliau stiprinti tradicinius draugystės ir bendradarbiavimo ryšius tarp JAV ir Prancūzijos laisvės ir pasaulio taikos labui.

• Nelson Rockefeller išvyko į ketvirtąją kelionę lankyti Pietų Amerikos kraštus. Šį kartą jis lanko Argentina, kurioje vyksta didelės demonstracijos prieš Ameriką.

• Moise Tshombe, buvęs Kongo premjeras, kuris buvo pasitraukęs į egzilą ir skrendant iš Ispanijos buvo pagautas ir nugabentas į Alžirą, kur visą laiką buvo laikomas kalėjime, dabar, kaip praneša, mirė nuo širdies smūgio. Faktinai, niekam iš laisvojo pasaulio nebuvo leista prie jo prieiti, tad ir patikrinti jo mirties priežastį neįmanoma.

• "Baltijos jūros gelmėse yra tiek arseniko, kad jo trečdalis užtektų nuodijoti viso pasaulio žmones", rašo švedų laikraštis Expressen.

Pasirodo, kad švedų kasyklų bendrovė Boliden 1930 metais paskandino 7000 tonų šių mirtinų nuodų Botnijos įlankoje, Baltijos jūros šiaurėje.

Boliden bendrovės pareigūnai aiškina, kad arsenikas buvęs nuskandintas cementinėse dėžėse ir nėra pavojaus, kad jūra bus užnuodyta. Bet ekspertai sako, kad dėžės, laikui bėgant, suskils ir arsenikas užnuodys visą Baltijos jūrą.

-- Kiek prisimenu, Jūs, pradėjęs Vlikui vadovauti, paskelbėte eilę numatomų atlikti Lietuvos laisvinimo uždavinių. Kaip sekėsi juos įgyvendinti dabartinėse tarptautinėse politikos sąlygose?

-- Pagrindinis Vliko uždavinys buvo ir yra galimai daugiau priartinti Lietuvos išsilaisvinimą iš rusų okupacijos, bei nepriklausomos demokratinės Lietuvos valstybės atstatymą.

Mes savo jėgomis šandien rusų iš Lietuvos išvartyti negalime, bet turime dėti visas pastangas ir atlikti tai, kas bent kiek padeda mūsų bylai. Šioje veikloje mes turime lietuvišką ir tarptautinę sferas. Pirmasis mano tikslas perėmus Vliko vadovavimą buvo dar geriau pažinti mūsų savas problemas bei visų veiksmų bendradarbiavimą dar labiau suglaudinti.

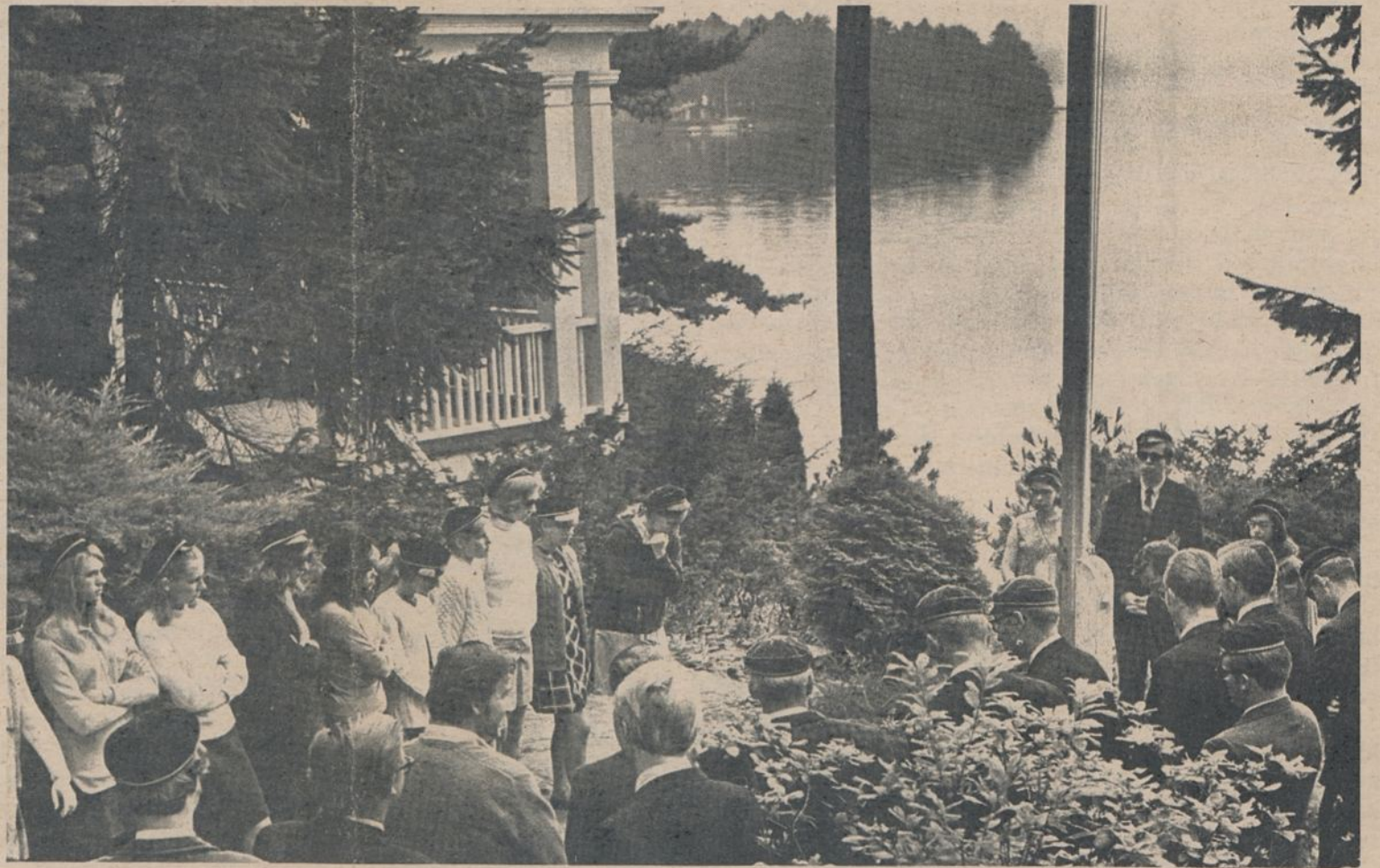
Kaip žinote, esu aplankęs visus laisvojo pasaulio kontinentus, kur tik yra lietuvių organizacijų ir turiu pasakyti, kad lietuvių tautiškumas ryžtasi daryti visa, kas įmanoma savo krašto naudai, žmonių pasiaukojimas ir užsidegimas mane dar stipriau įtikina mūsų siekių pasisekti.

Vienas iš svarbiausių tikslų yra neleisti rusams numarinti Lietuvos klausimo apgaubiant jį tyla. Mes žinome, kaip sunku yra pakliūti į didžiąją JAV spaudą, bet tai pasiekti yra daug lengviau kituose kraštuose, kur Lietuvos klausimas daugeliui yra įdomus, nes nėra kasdieninis ir moraliniai pilnai pagrįstas.

Mažesni kraštai dažnai lengviau mus supranta, nes daugelis iš jų taip pat yra kentėję. Nenoriu tuo pasakyti, kad didžiųjų kraštų vyriausybės mūsų klausimu nesidomi arba mūsų neremia. Didžiausias mūsų rėmėjas yra JAV ir jos vadovaujantieji žmonės mūsų problemą puikiai supranta ir rusų okupacijos nepripažįsta, bet didžiųjų kraštų gyventojai turi savo problemas ir jos tokios didelės bei dažnos, kad juos yra sunkiau pasiekti per didžiąją spaudą ir televiziją.

Labai girtinas faktas yra ir šiame krašte vykdoma mūsų tautiečių akcija prieiti prie žmonių per vietinę spaudą bei vietines JAV organizacijas. Tą veiklą reiktų stiprinti ir gyvinti.

Šiandien Jungtinėse Tautose yra virš 120 narių. Vlikas koresponduoja ir tuo būdu yra pri-

MASKVOS SUEIGA

KIEK PRASKIEDĖ BREŽNEVO DOKTRINĄ

Viso pasaulio komunistų partijų sueiga, kurioje dalyvavo apie 300 atstovų iš 75 kraštų, po 13-kos dienų

pažįstamas kaip vyriausias lietuvių politinės vadovybės organas su virš 60 vyriausybės. Atmetus komunistinio bloko vyriausybės bei naujai susidariusias valstybes, matosi, jog mes dirbame su dauguma ir kas svarbiausia, įtakingiausių valstybių. Kaip žinote, nemažas skaičius jų turi interesų artimai bendradarbiauti su komunistine Rusija ir todėl mūsų tikslų įvykdymui bendradarbiavimas nėra vienodas su visais kraštais.

-- Kuriuos iš savo vadovavimo metu atliktus uždavinius laikote didesniais laimėjimais?

-- Lietuviškame sektoriuje didesni laimėjimai buvo pasiekti dviejose srityse: 1) visų lietuvių visame pasaulyje didesnis uždegimas Lietuvos laisvės kovos dvasia bei veiklos sustiprinimas ir

(Nukelta į 3 psl.)

VYTAUTAS MEŠKAUSKAS

posėdžiavimo pasirašė 47 puslapių Kremliaus paruoštą komunikatą. Faktinai tam jie Maskvon ir buvo sušaukti bei ten šauniai vainikuoti. Bėda tačiau tame, kad išpūdingai atrodąs 75 kraštų skaičius faktinai tik atstovauja apie pusę pasaulio komunistų. Milžiniška Azijos komunistų dauguma sueigoje visai nebuvo atstovaujama, nevaldančių Europos komunistų dauguma į konferenciją iš anksto žiūrėjo kritiškai (ir savo nuomonės nepakeitė), o savo parašus be jokių rezervų padėjo Pietų Amerikos, Afrikos ir arabų kompartijų atstovai, kartu suėmus, reprezentuoja vos pusę vieno nuosimčio viso pasaulio komunistų.

Mes jau rašėme, kad toji konferencija buvo sušaukta surasti figos lapą sovietų imperializmui pridengti ir jų intervencijai į Čekoslovakijos komunistų vidaus reikalus pateisinti. Tai ir turėjo būti išdėstyta tame komunikate, kurio ilgas pavadinimas taip skamba:

"Kovos prieš imperializmą uždaviniai dabartiniame laikotarpyje ir komunistų bei darbininkų partijų ir

visų antiimperialistinių veiksmų akcijos vienybė."

O ta vienybė, anot 1968 m. rugsėjo 26 d., Pravdos turi būti tokia: "Nėra abejonės, kad socialistinių kraštų liaudis yra laisva pasirinkti savo krašto pažangos kelią. Tačiau jos sprendimas neturi pažeisti kitų socialistinių kraštų interesus ar kenkti tarptautiniam darbininkų sąjūdžiui."

Tų pačių metų lapkričio 12 Brežnevas Varšuvoje tą pažiūrą taip visu autoritetu sutvirtino: "Jei viename socialistiniame krašte... atsiranda pavojus visai socialistinei bendruomenei, tai jau yra ne vien to krašto liaudies problema, bet bendra problema ir visų socialistinių kraštų rūpestis."

Kaip žinia, tas 'rūpestis' privedė prie Čekoslovakijos okupacijos. Bet jei tai jau praeities dalykas, nauji 'rūpesčiai' gali iškilti dėl padėties Kinijos-Sovietijos pasienyje, kuri grasanti, Maskvos nuomone, ne tik Sovietų Sąjungai, bet ir visiems socialistiniams kraštams.

Dabar tai vadinamai Brežnevo doktrina pritarė Maskvos sueiga, konstatuodama, kad atskirų kraštų kompartijos yra atsakingos už savo veiklą tarptautinei

VIRŠUJE: Kasmet po įtempto mokymosi prasideda atostogos ir stovyklavimas. Pernai stovyklavę neolituonai gražioje p. Slivynų vasarvietėje prie George ežero, New Yorko valstijos šiaurėje, šiais metais nuo rugpjūčio 23 iki rugsėjo 1 d. stovyklą rengia Pottawattamie vasarvietėje prie Benton Harbor, Michigane, kuri bus lengvai pasiekama Chicagos, Detroito ir Clevelando neolituonams. Netoli bus ir newyorckiečiams, kurių žada didelis būrys stovykloje dalyvauti. Nuotraukoje vėliavos pakėlimas pereinantį metų neolituonų stovykloje Blue Water Manors vasarvietėje.

V. Maželio nuotrauka

darbininkų klasei, tačiau kas nusprendžia, kas yra tarptautinė darbininkų klasė, paliko ne visai aišku.

Pagal Kremliaus pirminį projektą, teisėjo vaidmuo turėjo išplaukti iš komunistinio sąjūdžio istorijos išdėstymo. Pagal jį komunistų vienybė privedė prie spalio revoliucijos, Sovietijos pažangos ir fašizmo pralaimėjimo. Tačiau užsienio komunistai prie tų trijų faktorių išskaičiavimo pridėjo dar du, būtent:

4. Revoliucijos laimėjimą Kinijoje ir kituose Europos bei Azijos kraštuose;

5. Įkūrimą pirmo socialistinio krašto Amerikoje — Kubos respublikos.

Šitai palyginti labai nekalta būdu buvo pabrėžta, kad komunistinė pažanga buvo daroma ne tik Sovietijoje, bet ir kitur. Kitaip sakant, visi socialistiniai kraštai yra lygūs ir Brežnevo doktrina buvo praskiesta. Kas komunikate nebuvo paminėta yra tas faktas, kad Sovietija buvo 'lygesnė' už kitus socialistinius kraštus ir jau 1920-22 metais prisijungė Georgijos, Čivos ir Bucharos respublikas, nekalbant apie vėlesnius užkaravimus.

Optimistai iš tos sueigos pasidarė išvadą, kad Kremlius, laikui ir įvykiams spaudžiant, yra gerokai sušvelnėjęs — jis leido pasireikšti šokiškai tokiai opozicijai ir apie tai net buvo paskelbta pačioje 'Pravdoje'. Jie viliasi, kad leista tarptautiniame judėjime opozicija gali privesti prie tam tikrų teisių opozicijai ir pačioje Sovietijoje, nors tam dar nėra jokių konkrečių pavyzdžių.

Nepavykęs bandymas numegzti kilpą...

SOVIETIJA YRA TAUTŲ KAPINYNAS

Dr. D. JASAITIS

(3)

Tai likiminei kovai laimėti reikalingas tobulas susiorganizavimas, kiek galima tinkamesnio plano paruošimas ir besąlyginis pasiaukojimas. VLIKas susiorganizavęs 1943 m. Lietuvoje, vadovauja globalinei laisvinimo akcijai. O Amerikoje tokios pat rūšies veiklą pirmoji pradėjo AL Taryba 1944 m. ir neatlaidžiai vykdo ją iki dabar. Jai pavyko įjungti į darbą už Lietuvos išlaisvinimą visų pakraipų priešpirmarinę ateiviją. Jos priešakyje atsistojo gabiausi ir labiausiai patyrę Amerikos lietuviai vadai. ALT beveik viena nešė 15 metų ant savo pečių laisvinimo našta ir gynė okup. Lietuvos ir tremtinių reikalus. Ji sugebėjo sukaupti reikalingas lėšas savo veiklai ir politinei laisvinimo akcijai kitur finansuoti. Ji tuomet atliko milžinišką darbą, kuri mes suprantame, kuri istorikai tinkamai įvertins. Ji, jos darbai ir šiandien būtini, nes ji viena apjungia seną ateiviją ir nemažą dalį naujos. Jos iškirtimas sudarytų neužtaisomą kovos fronte plyšį. Tad su koku tikslu skaitomi spaudoje tūlių asmenų apie nemirusiems mirties pažymėjimų išrašymą.

Pati jauniausia iš mūsų stulpinių organizacijų yra Pasaulio Lietuvių Bendruomenė, kurią pašaukė į gyvenimą VLIKas ir padėjo jos veiklos pagrindą istorinė Lietuvių Chartą. Jos darbo laukai pirmos svarbos ir neriboti. Bet jaunas vynes visuomet neramus. Jaunos organizacijos irgi. Tačiau laikas subrandina vyną. Darbo metai ir jų slepianti našta nusagstys gaires našiam, palaimingam darbui JAV LB, kaip 25 metai kovų ir darbų jas išryškino VLIK ir ALT. Tos organizacijos yra vėliau nešiai įvairiose kovose ir darbo srityse. Pastebdami jų darbe trūkumus, stoka dinamikos, mes turime padaryti visą, kad tie negeistiniai reiškiniai būtų pašalinti.

Mums tremtyje neturintiems po kojų gimtosios žemės nėra kitokio kelio lietuviškai veiklai.

Tad susitarkime tarnauti Lietuvai. Būkime nesuskaldomai vieningi ir begaliniai kuklūs. Mūsų nesantaikos tremtyje dažnai yra vaiduokliškos ir mūsų ambicijos yra nereališkos ir kartais komiškos. Kaip kalnų griūtys išjudina sniego kalnus, taip tautos išgyvenama drama turėtų įpareigoti visus lietuvių skubėti užgesinti bolševikų sukurtą gaisrą, kurio liepsnos jau 25 metai degina mūsų tėviškės žemę ir žmones.

Mums lietuviams kovojusiems ilgus amžius su germanų ir slavų groboniškais žygiais perdėm aišku, kad aimanos istorinių įvykių nele-

mia. Todėl jas turi pakeisti darbai.

Pusanro milijono laisvėje gyvenančių lietuvių yra nesuklastoti 2,5 milijonų Lietuvos lietuvių atstovai. Jie turi teisę jų vardu kalbėti. Jų pareiga tai daryti, nes pavergtųjų brolių lūpos smurto sučiauptos.

Todėl Amerikos lietuviai, prisimindami 1941 m. birželio m. padarytą mūsų tautai genocidą ir žinodami trijų ketvirtadalių milijono lietuvių žuvusių ir nukankintų Maskvos nelaisvė-

užgėsta. Grūdinkime mūsų valią, nes mums teks pakelti dar daug skaudžių smūgių, pralieti ašarų, prakaito ir net kraujo kol Lietuva taps laisva.

Valstybės sukuria ir jų nepriklausomybę gina pagrobta laisvę grąžina tautos generacijų grandis. Todėl vyresnieji atlikę savo pareigas tautai, jų tolesnį vykdymą perleisdžia mūsų šauniam atžalynui. Aš neatlaidžiai kviečiu jus, jaunieji lietuviai, dalyvauti laisvinimo darbuose. Jūs jaunoji karta, būkite "Šauklis,

Dr. D. Jasaitis (viduryje), šio straipsnio autorius, viešnagės metu Clevelande pas O. ir A. Mikulskius. V. Bacevičiaus nuotr.

je valią, reikalauja keturių milijonų lietuvių vardu, kad Lietuvai būtų grąžintas tasai statusas kurį ji turėjo prieš R. Armijos invaziją 1940 m. Mes reikalaujame, kad okupuota Lietuva nedelsiant galėtų pasinaudoti konstitucijos 17 par. ir išeiti iš Sovietų Sąjungos. Kol tai bus įvykdyta, mes reikalaujame, kad S. Sąjunga prisilaikytų genocido konvencijos ir visuotinės žmogaus teisių deklaracijos nuostatų. Pirmon galvon reikalaujame sustabdyti bet kokio genocido veiksmų vykdymą ir leisti grįžti į Lietuvą ir apsigyventi savo gimtinėse lietuviams, kurie iki šiol smurtu išgabenti ir verčiami gyventi įvairiose S. Sąjungos dalyse.

Jei išstremti totoriai reikalauja jiems grąžinti jų gimtinę Krymą, jei ukrainiečiai reikalauja valstybinės nepriklausomybės, jei virš 600 sovietinių rašytojų už žmogaus laisvės gynimą sėdi kacetuose ir kalėjimuose -- mes priviolome tai padaryti. Mūsų reikalavimai turi būti žinomi Maskvai, okupuotai Lietuvai, Jungtinių Tautų organizacijai ir visam laisvą pasauliui. Pradžioje mes patys skelbsime tą reikalavimą kaip apaštalai skelbė evangeliją. Tenemano okupantai, kad laisvė gali būti atskirta nuo lietuvių. Lietuvis nėra gimęs vergovei. Ir pavergto lietuvių krutinėje plaka Konrado Valenrodo širdis!

Tautos išlieka gyvos o valstybės nepriklausomos, jei yra kas jas gina, kas už jų gyvybę atiduoda savąją. Tad būdami kupini vilties, nenuilsdami kaupkime jėgas kovosim už tautos išlaisvinimą, nes tėvynės meilė be konkrečios kūrybės dabarties išsenka ir

AR GALIMA BUVO PRIEŠINTIS?

Dirvos 35 nr. "Spaudoje pasidairius" pakartojama Lituanus žurnalo puslapiuose paskelbtas JAV laivyno karininko Richard A. Schnorf straipsnis Baltijos valstybės Amerikos ir SSSR santykiuose. Nors Dirvos bendradarbis primena, kad straipsniai įdomūs, tačiau bent mums, kurie patys išgyvenome Lietuvos valstybės žlugimo tragediją daug ko naujo nebeprideda.

Kad bolševikai smurtu užgrobė Pabaltijo valstybes, tai aišku ir be jokių aiškinimų. Kad Jaltose "trys draugai" užgrobta valstybes paliko užgrobiko malonei, tai dar karui nepasibaigus vokiečiai skelbė, bet mes ir klausyti nenorėjome. "Kaip čia galėtų būti, kad demokratinės valstybės tokį smurtą pripažintų" ir tikėjome, kad tai buvo nacių propaganda. Taip pat, kad Amerika neskelbės karo pavergtų valstybių išlaisvinimui, nedaug ką naujo pasako. O kad Amerikos

naš širdyje -- tvirtas įsitikinimas, kad lietuvių tautos garbingą praeitį, sopulingą šiandieną, sektų laisva, šlovinti ateitis. Tad visą širdį lietuviui, visą protą Lietuvai.

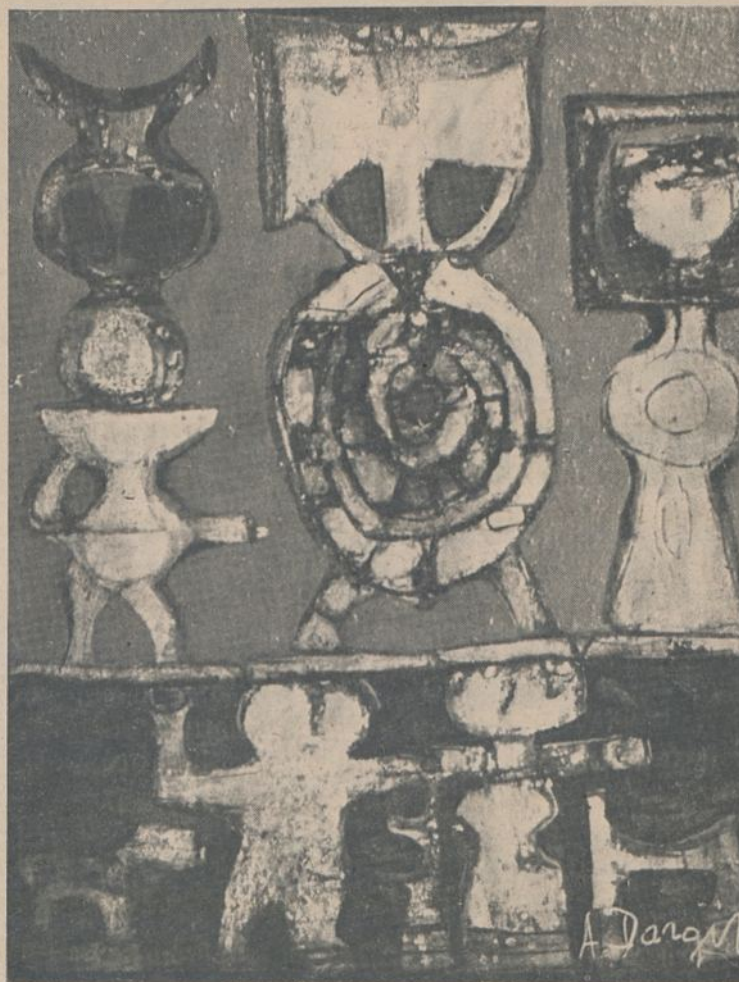
Dirbkime žinodami, kad istorija teikia mums paskutinę galimybę būti tėvynės laisvės kovų savanoriais ir ją išgelbėti... arba tapti dezertyrais ir leisti jai vergauti...

Aš klausiu jūsų -- Ar mirė Lietuva? Aš girdžiu jūsų širdžių atsakumą: ne, ne, ne! Tikrai Lietuva nemirė nes ji yra amžina!

Simtų tūkstančių lietuvių išgabentų į lėta mirtį kančios, partizanų pralietas kraujas sudarė saugiausius pylimus prieš nutautėjimą. Jų negalės nugriauti net ilgiausiai užsitęsusi vergija.

Man kaip gydytojui skaudu priminti: kas iš mūsų neturi meilės ir ištikimybės savo tautai, tas serga pikčiausia širdies yda.

Žemė, kurioje mes tiek tūkstančių metų gyvenome, yra mūsų. Mes ją igijom ir apgynėm. Ji vėl bus laisva.

ALFONSAS DARGIS

Kompozicija (aliejus)

Iš parodos Des Moines Art Center.

prezidentai neišlaiko duoto pažado, kitaip tariant: vienaip kalba prieš rinkimus, o kitaip po rinkimų, tai bent mums čia gyvenantiems nebėra jokia naujiena. Toliau R.A. Schnorf aiškina, kad Pabaltijo valstybės bolševikų smurtui turėjo priešinis, nors karą laimėti nebuvo jokių vilčių, bet pasaulio akyse būtų sukeltas pasigėrėjimas ir pasitarnauta istorijai, kaip kad atsitiko su Suomija, kuri kariavo prieš užpuoliką.

Čia "Dirvos" bendradarbis aiškina, kad visi mūsų buvusių politinių ir karinių "figūrų vapaliojimai" pateisinti savo klaidas ir bailumą, nesipriešinti užpuolikai, nublunka. Taigi, tikrumoje gal taip, o gal ir ne?

Kad Amerikos jūreivio pareiškimai jau tiek turėtų pagrindo, kad visų kitų asmenų buvusių arčiau įvykių, nuomonės nubluktų, tai labai sunku sutikti. Amerikos jūreivis įvykių metu tikriausiai nebuvo taip artai, kad pats asmeniškai būtų galėjęs viską stebėti.

Kiek liečia palyginimą su Suomijos pradėtu karu, tai Pabaltijo valstybės negalima pavyzdžiui statyti. Ir sąlygos ir aplinkybės buvo skirtingos. Suomija pradėjo karą turėdama nevisai silpną užnugarį ir palankias jai kaimynines valstybes. Gi Lietuva buvo suspausta iš visų pusių dviejų plėšikų Stalino ir Hitlerio ir kokios nors pagalbos iš šalies negalėjo tikėtis.

Kiek tai liečia laisvąjį pasaulį, kuriam iki

šiول dar neaišku, kad Lietuva ir kitos Pabaltijo valstybės buvo smurtu užgrobta ir kad mes turėtume istoriškai įrodinėti, tai čia viena iš eitis; prašyti Aukščiausiojo malonės, kad Jis tam laisvam pasauliui suteiktų bent kiek stipresnį regėjimą ir pagalbą išeiti iš pokarinio laikotarpio sutemų.

Toliau, kada vyriausybė ir kariuomenė kaltinama pasiremiant tokiomis svarbiais "argumentais", kaip pašalinių stebėtojų nuomonė, norėčiau paklausti, kada gi turėjo kariuomenė užpuolikai priešintis. Ar 1939 m. kuomet vyriausybė sudarė su bolševikais nepuolimo sutartį?

O gal turėjo priešintis 1940 m. kai ginkluotos gaujos iš anksto pasirengusios pradėjo brautis į kraštą ir kuomet viduje jau svarbesnės vietovės prieš buvo užimtos. Čia ne tik generolas, bet ir grandinis pasakys, kad bet koks pasipriešinimas buvo nebeįmanomas.

Kalbėti apie kitas valstybes, iš kurių Lietuva galėjo tikėtis kokios paramos, tai bent dabar tiek metų praėjus, būtų tik savęs apgaudinėjimas. (ks)

"LITHUANIA 700 YEARS"

Veikalas kainuoja 12 dol. Per LNF užsisakant -- 10 dol. Čekį rašyti: Lithuanian Independence Fund Inc. 87-80 96 Street, Woodhaven, N. Y. 11421.

Norintieji knyga platinti kreipiasi tuo pačiu adresu.

Viešėdami Chicagoje aplankykite

MAISTO IR LIKERIŲ KRAUTUVĘ —

PARAMA

2534 WEST 69th STREET. Telefonas: RE 7-3332

Savininkai: J. JANUŠAITIS ir J. MAŽEIKA

Čia rasite didžiausią pasirinkimą vietinių ir importuotų likerų ir kitokių gėrimų, gi delikatesų skyrius stebina savo įvairumu.

Kainos žemos — Pasirinkimas didelis.

APSILANKĘ — ĮSITIKINSITE.

DIRVA

THE LITHUANIAN
NEWSPAPER

6907 SUPERIOR AVENUE, CLEVELAND, OHIO 44103

Telephone: (216) 431-6344

Second-Class Postage paid at Cleveland, Ohio.

Published Two Times a Week
every Wednesday and Friday
by American Lithuanian Press Radio Ass'n.
VILTIS, Inc. (Non-profit).

Subscription per year \$13.00. Single copy 15 cents.

Editor Vytautas Gedgaudas.

Business Manager Kazys S. Karpius.

Dirva išleina trečiadieniais ir penktadieniais.
Prenumerata metams \$13.00, pusei metų \$7.00.

LIEPOS KETVIRTOJI

Kasmet liepos 4 d. JAV švenčia savo Nepriklausomybės dieną, amerikiečių vadinama Independence Day. Tai 1776 m. liepos 4 d. prisiminimas, kada amerikiečių kontinentalinis kongresas Philadelphia mieste paskelbė Amerikos nepriklausomybės deklaraciją, tuo nutraukdamas su savo valdovu — Anglija visus priklausomybės ryšius. Paprasto paskelbimo nepakako, laisvės dokumentą amerikiečiai, kaip ir lietuviai 1918 metais turėjo aplašyti krauju. Amerikiečių kovos dėl laisvės yra kupinos gražiausių jausmų ir apvainikuotos tauraus pasišventimo. Jų kilnumas patraukė ne vieną Europos didžiūną stoti į amerikiečių kovotojų eiles.

Nūdien JAV žavi visą pasaulį savo didingumu, didžiųjų idėjų gausumu ir tikrosios laisvės supratimu. Iš ko visi turi daug ko pasimokyti, ypač demokratinės santvarkos. Laisvės ir taikos palaima leidžia JAV piliečiams dirbti didelį kūrybinį darbą, kurio šviesos pasiekia tolimiausius pasaulio kampelius. Senai nusikračius didžiosios žmonijos nelaimės dėl laisvės karo šešėlių, JAV parodo pasauliui tikrąjį sugyvenimo ir vieningumo grožį.

JAV turėdamos didžiausią ekonominius išteklius, gali gyventi visiškai nepriklausomai nuo kitų valstybių. Nūdien JAV be mažiausios savo kraštui skriaudos galėtų visiškai izoliuotis nuo kitų valstybių ir gyventi vien savo gyvenimą. Tačiau ši tauri valstybė nėra savanaudė ir jai visada rūpi ir kitų kraštų gerovė. JAV daugeliui kraštų leido pasinaudoti savo žemės gėrybėmis, galingu ekonominiu ir politiniu svoriu daug kam padėjo ir padeda. Daug nusipelnė Pirmame ir Antrame Pas. kare, daug patarnavo tėviška savo globa mažosioms valstybėms ir nuskriaustoms tautoms.

JAV yra bene vienintelė didžioji pasaulio valstybė, kuri nepaisydama įvairiausių politinių sumetimų, visada stovėjo ir tebestovi

teisės, teisybės ir taikos puse.

Lietuva nepriklausomybės laikotarpį su JAV turėjo daug bendro. Čia gyvena beveik trečdalis mūsų tautos, kuriems, kaip tikriems savo vaikams, leista šioje didelėje valstybėje naudotis visomis gėrybėmis ir teisėmis. Daug Lietuvos sūnų ir dukrų išėjo čia puikiai gyvenimo mokyklą, pasiekdami didelių mokslų ir gausių turtų. To dar maža. JAV moko lietuvius nepamiršti pirmosios savo tėvynės.

Kada buvome išbadę ir kūrėme nepriklausomą Lietuvos valstybės gyvenimą, čionykščiai Amerikos lietuviai gausiai rėmė Lietuvą moraliniais ir turiniais savo ištekliais. Ta, parama, JAV vyriausybės respectuojama, neabejotinai daug prisidėjo Lietuvos nepriklausomybės laimėjimo.

Su JAV vardu glaudžiai siejasi ir didžiųjų mūsų tautos didvyrių Dariaus ir Girėno žygis.

Džiugu konstatuoti, kad kad JAV vyriausybė ir didieji politikos vyrai ne tik užjaučia mus, dėl didžiosios Lietuvos valstybės tragedijos — nepriklausomybės ir laisvės netekimo, bet ir patikina, kad lietuvių tauta atgaus savo laisvę ir nepriklausomybę. Todėl reiškiamė Jungtinėms Amerikos Valstybėms didelę pagarbą ir dėkingumą, kad šį tauri valstybė sudarė tinkamas sąlygas mums ir mūsų vaikams mylėti ir nepamiršti daug iškentėjusios tėvų žemės. (jm)

Mums rašo

KODĖL NEPAVYKSTA
PATRIOTINIAI
KONKURSAI?

Norėtusi paklausti dailininkų ir rašytojų, kodėl jie niekad neatsiliepia į patriotinius konkursus?

Prieš keletą metų buvo skelbtas konkursas nusipiešti mūsų savanorių žygio paveikslą, bet taip ir dingio konkursas, be at-

VLIKO PIRMININKAS PASISAKO AKTUALIAIS
LIETUVIŲ KLAUSIMAIS

(Atkelta iš 1 psl.)

2) visų mūsų veiksmų darnesnis ir man atrodo dar tikslesnis bendradarbiavimas.

Pozityvi konkurencija vadovaujančių organų tarpe dažnai yra sveikintinas dalykas, nes man asmeniškai atrodo, kad ji pagyvina ir visų organizacijų bei institucijų veiklą.

Tarptautiniam forumui buvo daug dirbta, bet iš konkretnių laimėjimų, man atrodo, gana svarbus buvo mūsų išsirutę pultas televizijos pusvalandis New Yorke, kur pavyko gauti labai gerą laiką ir mūsų programa buvo pertransliuota kitų stočių ir užimanti plotą, kuriame gyvena 50 milijonų gyventojų.

Kitas malonus faktas buvo, kad pietų Korėjoje pavyko gauti pašto ženklą, nors deja, ne vienos Lietuvos vardu, bet visų pavergtų tautų.

Filipinuose pavyko taip palankiai pakreipti vyriausybės mūsų pusėn, kad filipiniečių Ambasada prie Jungtinių Tautų principu sutiko patį iškelti Lietuvos klausimą Jungtinėse Tautose.

Kitas konkretus laimėjimas buvo, kad įvairios valstybės sutiko leisti steigti garbės konsulatą, kurie mano nuomone, galėtų tikrai konkrečiai prisidėti prie mūsų bylos garsinimo bei savo kraštų vyriausybių įtaigojimo.

Vlikas turėjo sveltomis kalbomis leidžiamų ELTA biuletenių, mes pridėjome dar dvi kalbas: prancūzų ir por-

sakymo. Niekas nenupiešė tokio paveikslėlio.

Vėliau išliko toks konkursas su romanu. Paskelbė vienas laikraštis. Tačiau nesulaukta veiksmų, o buvo paskelbtas konkursas, kad aprašytų partizanų kovas prieš okupantą. Atrodo labai keista ir liūdna, kad niekas nekuria veiksmų, reikalingų mūsų jaunimui auklėti tikroje lietuviškoje dvasioje. Dėl to tenka apgailestauti.

K.K.

APAČIOJE: Baisiojo birželio minėjimas Chicagoje, kurį suruošė ALT Chicago skyrius. Kalba skyriaus pirmininkas R. Staniūnas. V. Noreikos nuotr.

tugalų. Buvo dirbama visur, kur tik įmanomai, mano nuomone, pasiek-

DR. J. K. VALIŪNAS, Vliko pirmininkas.

ta daug konkrečių rezultatų, kurie buvo dalinai paskelbti jau mūsų spaudoje.

-- Ar Brežnevo pradėta dideliu tempu vykdyti komunistinė doktrina neturi įtakos į Lietuvos laisvinimo politiką tarptautine prasme?

-- Vadinama Brežnevo doktrina, kuri paskelbta praėjusią vasarą sąryšyje su įvykiais Čekoslovakijoje ne tiksliai laisvuose Vakarų kraštuose, bet net ir pačių komunistų tarpe yra labai nepopuliari. Griežčiausiai prieš ją iš komunistų Vakarų kraštuose pasisakė italų komunistų partija, bet prieš ją ir šiandien yra tokia didelė opozicija ir komunistų partijų vadų tarpe, jog pagal tarptautinės spaudos informacijas rusų suorganizuotame komunistų partijos suvažiavime Maskvoje iš 75 delegatūrų net 49 atsisakė nutarimus pasirašyti arba nepasirašė tos dalies, kurioje buvo reikalaujama pripažinti Maskvos primatą.

Vakarų valstybėms ir kas gal dar svarbiau, naujoms Afrikos valstybėms tas rusų pareikšimas aiškiai parodė Rusijos užmačias ir patvirtino, kad Rusijos politika yra tikrai imperialistinė ir, kad jų tikslas yra labai aiškus: plėsti savo įtaką visame pasaulyje po Maskvos valdymo ženklu ir įrodė, kad jų okupuotos arba kontroliuojamos valstybės turi absoliučiai priklausyti nuo Maskvos direktyvų.

Po šios doktrinos pareiškimo nemaža kraštų ne tik Europoje, bet ir kituose kontinentuose, kurie sovietų propagandos paveikti, gal būtų, galvojo, jog Sovietų Sąjunga turi taikingus ir neagresyvius tikslus santykiuose su kaimynais, savo nuomonę yra radikaliai pakeitę.

Po šios doktrinos paskelbimo ir po Čekoslovakijos įvykių ir Lietuvos klausimas atsistojo mums palankesnėje šviesoje, nes dabar yra lengviau įtikinti net gi ir naujų kraštų politikus, jog sovietų imperialistinė politika buvo tokia, kokia

ji šiandien yra ir 1940 metais, kada jie okupavo Pabaltijį, mėgino okupuoti Suomiją, o jau 1945 m. mėgino užgrobti galimai didesnę Europos dalį.

Vakarų politikai, matydami, kas vyksta Jugoslavijoje, Rumunijoje, Albanijoje, mato, jog sovietų blokas nėra tvirtas, bet kas svarbiausia mums, jie aiškiai supranta, kad Pabaltijo kraštai buvo smurtu užgrobti ir rusai daro viską, kad apie mus būtų kaip galima mažiau kalbama.

(Bus daugiau)

DOVANOS
PAVYZDINGIEMS
STOVYKLAUTOJAMS

Atžymėti premijomis šių metų pavyzdgingiausius stovyklautojus, pasiūlė A.S.S. išd. fil. L. Grinius. Ypatin-gas dėmesys skiriamas ge-

riausiai lituanistiniais pasiūlysimais jaunuoliams.

Dr. Vydūno valdyba pritarė šiam sumanymui ir visų stovyklų (Australijoje, Anglijoje, Kanadoje, JAV ir Vokietijoje) pavyzdin-giausių skautų ir skautė apdovanos neseniai išėjusia idomia knyga R. Spalio G A T V Ė S BERNIUKO NUOTYKIAI. Knyga liuk-susiniai išleista su aštuoniolika iliustracijų dail. A. Trinkūno, skirta lietuvių jaunimui. Dovanas prašoma įteikti stovyklos uždaryme arba kita artimiausia proga.

Stovyklų vadovybės prašoma kreiptis į šios knygos vyr. platintoją: R. Merkys, 6650 So. Fairfield Avenue, Chicago, Ill. 60629. Nemokami egzemplioriai bus tuoj pat išsiųsti. Tuntai ar vietiniai, kurie knygas platini-mui jau yra gavę, įteiktas knygas pavyzdingiems stovyklautojams, atskaito iš bendros sąskaitos.

Knyga taip pat jau nemokamai išsiuntinėta visai eilei jaunimo bibliotekų.

Skaityk ir platink
DIRVĄ

ŠIS BEI TAS

● Neperseniai Lietuvoje mirė du vyr. kartos autoriai: Putinas ir Tilvytis. Mes minime žymesnius asmenis ne vien jų garbei ir ne tik iš pareigos, bet — ypač savo pačių ateities išmanumui pagilinti.

Šiuodu kūrėjai abu buvo gabūs poetai, neblogi ir epikai. Abu, likę po komunizmu, buvo priversti prisitaikyti, partijai nuolankauti. Bet yra ryškus skirtumas jų žingsniuose bei darbuose.

● Putinas savo gyvenime daug lavinosi, sunkiu darbu ir nuolatine ištverme vis kilo į mokslus, siekė aukštesnės erudicijos — vis naujesnių išminties versmų, gilesnių buitės prasmės šaltinių. Taip pamažu įžengė į literatūros mokslo bei kūrybos viršūnes.

Tilvytis tokio veržlumo mokslui bei tobulėjimui neparodė (pv. Kaune gyvenant buvo progų). Tad net nė kūrybos srity didesnes pažangos nepadarė, beveik tenkinosi tuo, kas jam prigimties suteikta. Gyvenimą pasitiko lengvu požiūriu (kaip ir jo romanas "Kelionė apie stalą"). Niekam tvirtiau neįsipareigojo, jokių stambesnių uždavinių nesiėmė. Likosi plūduriuoti miestiskam vidutiniškume, lyg jam pakaktų to šūkio "Carpe diem!", kurį jisai pats Kuntaplyje satyromis pašiepė. Taip jo neabejotinas talentas aprūdijo, o žmogiška asmenybė apstingo vien lėkštos, lengvos kasdienybės pomėgiuose.

● Šie skirtumai itin išryškėjo komunistinėje okupacijoje. Putinas pajėgė išlikti dviasiskai nesunaikintas. O ir fiziškai jis paliktas gal dėl jo žymaus mokslo ir kūrybos svorio, nes bolševikai, žinoma, sau naudos siekdami, kartais mėgsta suvaidinti kultūros gerbėjus, mokslo ir meno mecenatus. Putino raštus toleravo dėl žymaus vardo, autoriteto tautos masėse. Taip iš jo okupantai ir sau garbę sėmė: žiūrėkit, mes branginame menus ir mokslus! taip pat, štai — toks didis autorius eina drauge su mumis! Tačiau nuoširdžios pagarbos Putinui nebūta, nes jis išliko savarankios dvasios ir nevergavo, taikėsi tik tiek, kiek būtina.

● O Tilvytis jokio dvasinio atsparumo nepareikšė, nes nebuvo išsiugdęs stipresnio būdo nei kietų principų, buvo praręs lengvai plūduriuoti pasroviui. Jis greitai apsisprato su "nauja realybe" ir — visu savo pajėgumu nuėjo okupantui tarnauti. Kol išsiugino jaunų autorių, senieji "persiverteliai", jei buvo klusnūs ir jų dūda pūsti, komunistų buvo branginami. Todėl ir Tilvyčio "Ušnynė" pelnė didelę reklamą, o autoriui teikta globa ir garbė, šiltesnė nei Putinui.

● Taip iš šių dviejų poetų ryškėja įdomios išvados. Įgimtą talentą reikia kietai ugdyti, veržliai ir be paliovos tobulinti, vis siekti gilesnių versmų. Sykiu praturtėja visa asmenybė, įstiprėja idėjiniai principai, doriniai pagrindai.

Bet jei kūrėjas aptingsta buitės jaukume, nieko veržliau nesiekia, nekovoja dėl nieko, neįgunda įtempti valią ir atkakliai brandinti sąvigtumo daigus, tai jo dvasinis lėkštumas pakenkia ir kūrybos ūgiui, ir jis kaip žmogus darosi silpnas, vėjų vartomas, neištikimas.

Juk ir Putinas buvo iš prigimties nestiprus, netobulas. Poetiniu talentu brendo lėtokai. O toks gležnus jausmais, abejojimų gniuždomas, klaidomis besigrauziąs, neveiklus ir nekovingas, bijąs gyvenimo aštrumų ir netikėtumų. Betgi veržliu noru siekti tobulėjimo, ieškoti vis tikresnių žmogaus prasmės tiesų — pamažu iškilo ir kūryba, ir asmenybės skaidrumas. Tokį žmogų nė okupacijos replės nesutriuškina: net klastingiausioj prievartoj jis pajėgia išlikti savo idėjiniais principams ištikimas. Toks asmuo ir tautoje lieka garbtinas, ir jaunimui — sąmoningo išsiugdymo pavyzdys. Gi Tilvyčio mums tikrai gaila, kad talentą usnimis apždė, vyriško būdo neišsiugdė, principams jokiams neįsipareigojo. Neprikli. Lietuvoj labai patogu (ir nepavojinga) buvo vaidinti lyg opoziciją ir po truputį šaipytis iš visko, jokiai ideologijai nesiaukojant.

● Tas faktas ir dabar mums, žvelgiant į savą jaunimą, gana aktualus: jei kas iš jaunumės neišsidięs jokio dvasinio idealo, tai ir įgimti gabumai silpniau išsiskleis, ir kaip asmuo — nepakils aukščiau silpnavalės, vėjų pustomos kaimenės. Tik kieta dvasios įtampa išaugina talentus lig viršūnių, o sykiu susikuria žmogiško skaidrumo stiprios ir turtingos, principams ištikimos, doros ir ištvermingos asmenybės.

SKIRPSTAS

Capistrano kregždės visuomet grįžta (2) ČESLOVAS GEDGAUDAS, Santa Monica, Calif.

Neseniai Drauge (antros dalies 133 nr.) tilpo J. Dainausko straipsnis "Baltų ir slavų kalbų ryšiai". Jame tarp kitko paminėtas prof. A. Vailant, apibūdinant jį kaip "Vakarų Europos autoritetą slavistikoje". Kad ištikro jis tokiu yra žinau iš asmeniškos patirties, nes tai vienas mano buvusių dėstytojų Sorbonnoje. Tai žmogus šimtaprocentiniai išgilinęs savo specialybę, kuriam svetimi kokie nors pašaliniai apskaičiavimai. Todėl tą bešališką mokslininką gretinti su tokiu šovinitu politikierium kaip lenkas Kurylovicz tikrai nėra pagrindo. Manysčiau jį saulį neužsitarnauja, kad jo dėstomos mintys būtų nepilnai pavaizduotos, cituojant iš teksto tik tariaimai "inkriminuojančius" posakius, o nutylint kitą. Svarbiausia čia išpučiamas jo pareiškimas, jog "tarp šiandieninių slavų ir baltų kalbų skirtumas esąs ne didesnis kaip tarp švedų ir vokiečių kalbų".

Palyginimas, tai ne įrodymas, -- sakoprančiai, A. Vaillant patiekia ir daugiau tokių palyginimų, tarp iranėnų ir germanų, tarp prancūzų ir provensalų ir pan. Tai tik būdas išreikšti suprantamesne forma tokią ar kitokią atskirų kalbų tarpusavio santykiavimo tendenciją. Bet štai kita jo mintis, kurios tame straipsnyje nerandu, o kuri turi jau nebe palyginimo o moksliško teigimo formą: "Baltų kalbos ... sudaro ryškiai skirtingą grupę nuo slavų; tuo tarpu kai slavai be sunkumo atpažįsta jų įvairių kalbų giminumą, lietuvių kalba jiems aiškiai svetima". Tai ko

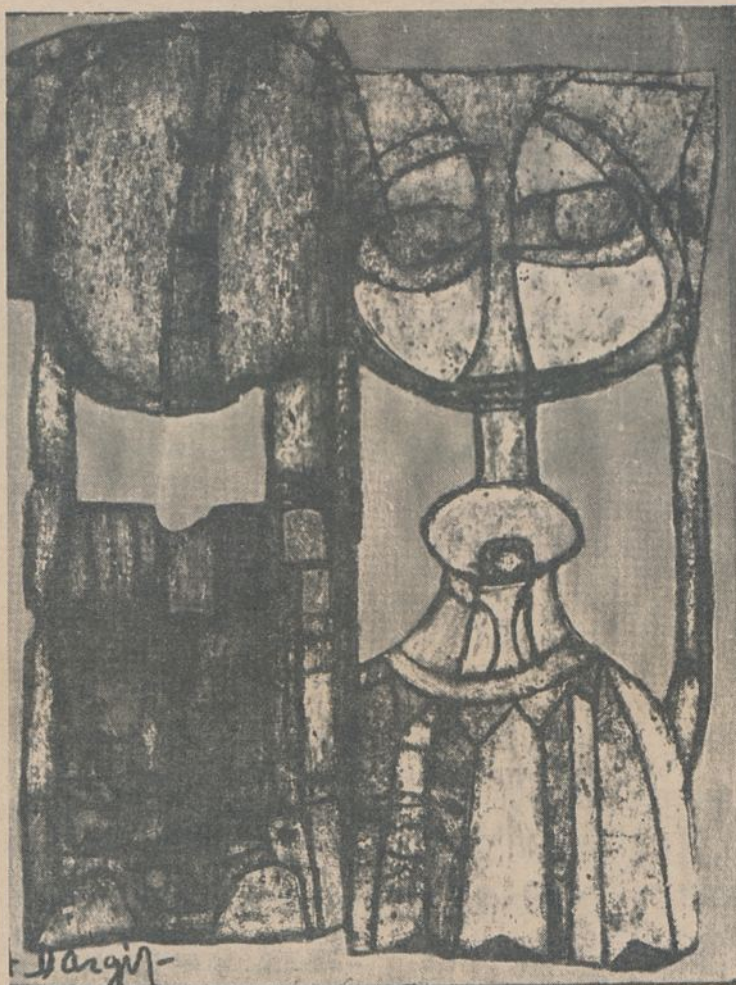
dar norėti? Šis sakinyss randamas tame pačiame puslapyje ką ir aukščiau cituotas palyginimas (Grammaire comparée des langues slaves T.I.p.14.)

Baltų ir slavų kalbų ryšiai išsprendžiami paprasčiausiu būdu: Imama rankon lietuvių ir slavų žodynai ir sėdama prie stalo keliom valandom. Tą gali atlikti kiekvienas gimnaziją baigęs inteligentas, čia nereikia šauktis nėpasaulinių ekspertų, bet čia vertikliai reikia šaltų nervų ir sveiko proto.

Deja straipsnyje kalbiniai klausimai absoliučiai nenagrinėjami, gi vieton to, visiškai nukrypus nuo temos, pradėdama spėlioti ką galvojo Tacitas, o ką Ptolemėjus, ir ką galvojo A. Vailant'as galvodamas apie juos. Šitaip nutylint dalyko esmę klausimo neišspręsim. Jis visvien mus persekios norime ar ne. Bet kodėl užmirštama E. Fraenkelio citata, mano paduota 1968 m. Dirvos Nr. 68. Jisai randa jog palyginus abi kalbas, slavų dažnai pasirodo esanti jaunesnė už mūsų, aš gi tam teigimui pailustruoti esu pernai davęs keturius laikraščio puslapius pavyzdžių. Kiek žinau, niekas nei Fraenkelio nei manęs ligi šiol nesirijo užginčyti.

Dabar eikime prie šviesesnės straipsnio dalies. Čia atrandame mano pernai paskelbtus Dirvoje argumentus (1968 m. 51 nr.) kuriais, tarp daugelio kitų, esu atrėmęs Lowmianskio mums įpirštą nelemtą dviejų valsčių Lietuvytės žemėlapi. Tai Sobolevskio, Bugos, Toporov-Trubacev šaltiniai. Iš jų, vie-

nas tik Sobolevskis kiek sunkiau prieinamas, bet jį galima rasti A. Vol-demaro "La Lithuaniet ses Problemes" 73 p. Tačiau tų argumentų iškelimas metams pralikus, recenzuojant tik dabar jau 1966 m. išleistą knygą kurioje paduodami 1963 m. skaityti referatai yra gana būdingas. Nesigilinkim. Priešingai su malonumu paste bėkim, jog klanas jau pa judėjo, nedrąsiai peržengdamas Suvalkų demarkliniją pietų link. Atjauksime ir jo suakmenėjusią padėtį, -- jampa sijudinti juk neapsakomai sunku. Nereikalaukim tad, kad jis iš kart riste atbėgtų pas Mahometą. Džiaukimės ir tuo jog jisai sugebėjo jau pa-

ALFONSAS DARGIS

Kompozicija (aliejus)

Iš parodos Des Moines Art Center.

Kalifornijos Lietuvių Dienos, įvykusios Los Angeles šv. Kazimiero parapijos salėje, programos išpildytojai su klebonu prel. J. Kučingiu. Iš kairės: prel. J. Kučingis, pianistė R. Apeikytė, kompozitorius Br. Budriūnas, solistė D. Mongirdaitė, solistas A. Pavasaris ir programos vedėja dr. E. Tumienė, L. Kanto nuotrauka

daryti ta kryptim bent porą svyruojančių žingsnių.

Mums malonu pasveikinti kiekvieną Capistrano kregždutę, po metų grįžtančią iš mūsų praeities griuvėsių gimtojon Dirvos pastogėn. Nors anot prancūzų, "viena kregždė dar nelemia pavasario" tikėkim, jog laikui bėgant jų atsiras vis didėjantis būrys.

LOS ANGELES

• Pianistė Raimonda Apeikytė San Fernando Valley State College Muzikos Fakulteto metiniam tradiciniam atsižymėjusių mokinių pagerbimo bankete buvo pripažinta gabiausia piano klasės mokinė ir jai suteikta Irving Ruby Memorial Scholarship. Raimonda šioje klasėje mokosi pirmus metus, siekdama magistro laipsnio. Iš daugiau kaip 400 muzikos studentų tik 4 gavo stipendiją ir 6 pagyrimo lapus.

Malonu pastebėti, kad Raimonda yra viena iš pavyzdgingiausių jaunosios kartos žmonių, augančių lietuviškoje bendruomenėje ir nuoširdžiai joje besidarbuojanti ir bedžiuginanti ją savo muzikiniais gabumais.

jusį pirmąją premiją. Jau noji dailininkė laimėjo ir Čiurlionies galerijos atžymėjimą. Priklauso daugybei amerikiečių menininkų organizacijų. Dalyvavo parodose Clevelande, Detroite, Chicagoje.

Z. Sodeikienė yra padariusi nemažai iliustracijų vaikų literatūroje. Šiuo metu iliustruoja ir tvarko menišką išvaizdą žurnalo "Laiskai Lietuviams".

Jos darbus yra įsigiję: Balzeko Muziejus, Čiurlionies Galerija, Standard Federal Savings and Loan Assn. Įdomiausia, kad jos darbus yra įsigijęs Vincent Price, garsus filmų artistas, kuris yra visam pasaulyje pagarsėjęs savo paveikslų rinkiniu

SVEČIAI IŠ AUSTRALIJOS

Birželio 20 d. p.p. A. A. Audronių puikioj rezidencijoje įvyko pagerbimas buv. aviacijos kapt. J. Seliokui su ponia. Tąja proga susirinko gana didelis būrys buvusių aviacijos karininkų su šeimomis ir turėjo progos gana įdomiai praleisti laiką, pagyventi senais prisiminimais ir susitikti su senai matytais draugais, ypač p.p. Seliokais, kurie gyvena Australijoje, bet šiuo metu keliauja apie pasaulį.

P. Audronienė, kaip ir visuomet ypatingai nuoširdžiai pavaišino svečius. Visas vakaras buvo nufilmuotas, bus įdomu po keliolikos, o gal ir kelerių metų pažūrėti ir prisiminti tą tikrai malonų vakarą. V. Irl.

Z. SODEIKIENĖS PARODA

Liepos 12 ir 13 dienomis Los Angeles Akademiniš Skautų Sąjūdis ruošia dailininkės Zitos Sodeikienės meno darbų parodą, šv. Kazimiero parapijos mokyklos patalpose. Paroda bus atidaryta: šeštad. nuo 3 val. iki 9 val. vakaro, sekmad. nuo 11:30 iki 8 val. vakaro. Susipažinimas su dailininke įvyks šeštadienį, 7:30.

Zita Biliūnaitė-Sodeikienė studijavo Chicagos Meno Institute, baigė pritaikomąjį meną (advertising design) ir dirba savo srityje. Priklauso Chicagos Dailės klubui, dalyvauja jo parodose ir už savo kūrinį "Metafizinė išraiška" yra laimė-

Tuo tarpu grįžo Remėza tardamas:

-- Prašau vidun: mano pati ir vaikai nekantraudami jūsų laukia.

Didžiulio pastato apačioje buvo įrengtas prekių sandėlis, antrame aukšte gyveno tarnai ir darbininkai, čia apsistodavo ir atvykusių svečių palydovai, o trečiame aukšte gyveno prekijas su šeima, ir čia būdavo apnakvindinami žymesnieji svečiai. Visuose aukštuose langai buvo užtaisyti geležiniais virbais, ir aplamai tas keistas pastatas Šventaragiui labiau priminė tvirtovę, kaip kad ramų gyvenamąjį namą.

Remėza įvedė svečius į erdvią brangiais, vakarietiškais baldais apstatytą ir prabangiais kilimais išklotą menę, kur jų laukė jo žmona, stora, žilagalvė, patrauklaus veido moteriškė, jos duktė Vakarė ir abu sūnūs: Linas ir Tautvilas. Parnus ir Karigaila lankė Rygą nebe pirmą kartą ir su visais Remėzais pasisveikino kaip seni pažįstami.

-- O štai čia, vaikai, kunigas Šventaragis Sugintaitis: aš jums esu daug apie jį pasakojęs. -- Remėza uždėjo Šventaragiui ranką ant peties. -- Jis dar jaunas, ne ką vyresnis už tave, Tautvilai, -- jis žvilgtelėjo į savo vyriausiąjį sūnų, beveik suaugusį berną, -- bet, žiūrėk, jis jau valdovo pasiuntinys! Lankydamasis paskutinį kartą Lietuvoje, girdėjau kalbant, kad Šventaragis Sugintaitis mėgstas lankyti Alkaragio ramovėje ir ketinas tapti kriviu; paskum išgirdau, kad jis esąs geriausias kardininkas visame Padysnyje, o, štai, dabar mūsų viešpaties pasiuntinys! Mano galva neišneša: tur būt, ryt poryt išgirsime, kad Mindaugas jį paskyrė karvedžiu ar išsiuntė į Rytus maskolių valdyti!

-- Vargu ar valdovas mane būtų čia atsiuntęs, jei viešpats Parnus nebūtų užtaręs, -- kukliai pasakė Šventaragis.

-- Iš pelų ir kevalų virvės nenuvysi, sako mūsų žmonės, -- nusiuko Parnus. -- Jei nebūčiau buvęs tikras, kad turi galvą, nebūčiau užtaręs.

(Bus daugiau)

VYT. ALANTAS

ŠVENTARAGIS

Ištrauka iš XIII amž. kronikos

(4)

Už parduotąsias Mindaugo gėrybes Remėza laikydavo pinigus savo išdinėje, arba jo įsakytas persiūsdavo į Lietuvą, arba pirkdavo prekes iš kitų kraštų.

Vilkstinė sujojo pro padarytą po namais plačią angą į erdvų, aukštą mūro siena aptvertą kiemą, kurio viename pakraštyje buvo pastatytos arklidės.

Tuoju atsidaro ir pats šeimininkas, prekijas Remėza, apie 50 metų, aukštas žila trumpa barzda dar tvirtas žvalus vyras. Jis labai draugiškai pasisveikino su visais, bet ypačiai apsidžiaugė pamatęs Šventaragi.

-- Senas bičiulis! -- jis sušuko. -- Atsimeni mane?

-- Kaip neatsiminsiu? Visada prisimenu tave, žergdamas ant savo žirgo, -- atsakė Šventaragis.

-- Prekijas Remėza kasmet pavasarį atplaukdavo savo vytinėmis į Padysnio pilį, -- jis paaiškino Parnui ir Karigailai. -- Vieną pavasarį jis man dovanojo puikų, eiklų žirgą, kuriuo dar ir dabar jodinėjau.

-- Girdėjau, kad kunigas Sugintas persikėlė į Kernavę.

-- Persikėlė, dabar mano tėvas saugo mūsų valdovo išdyną.

-- Geresnio ir doresnio sargėtojo jis ir nebūtų radęs... Prašau vidun: mano žmonės jūsų krovinius sutvarkys.

-- Palauk, -- atsakė Parnus, -- pirma reikia padėti į saugią vietą mūsų atgabenąjį lobį, -- jis parodė jau nuo arklio nuimtą vieną ryšulį. -- Ten tarp kailių paslėptas sidabras, kurį sudėjo kunigo Lengvenio giminaičiai jam išpirkti.

-- Aš čia turiu tokią slėptuvėlę lobiams padėti, kad net ir pelės neranda, -- nusiuko Remėza. -- Jūs čia lūkterėkite, aš tuojau, -- jis pats paėmė ryšulį ir dingso su juo sandėlyje.

-- Matyt, mūsų Remėza čia plačiai verčiasi, -- pastebėjo Šventaragis, žvalgydamasis poplatų, judrų kiemą. Parnaus vyrai atgabentąsias iš Lietuvos prekes krovė į sandėlius, o Remėzos darbininkai dideliais dviračiais vežimais iš sandėlio kitas gėrybes gabeno į uostą. Vyrai rėkavo, keikėsi ir juokavo lietuviškai, vokiškai ir žemaitiškai.

-- Remėza ne vieną mūsų rikį užsiklėpė už diržo, -- pasakė Parnus. -- Jo lobių neskaičiavau, bet žinau jį esant vieną turtingiausių Lietuvos vyrų. Rygoje gyvena gal apie trisdešimt lietuvių prekijų, bet jų piniginės kur kas liesesnės.

-- Prasisiekėlis! Kažin iš kieno malonės jis taip praturtėjo, nei ne iš mūsų valdovo? -- murmtelėjo Karigaila.

-- Ne visai taip, -- atsakė Parnus. -- Jei Remėza būtų buvęs koks griova, niekad nebūtų praturtėjęs. Iš pat jaunystės jis buvo apsukrus ir sumatus vyriokas. Tarnaudamas tada mūsų valdovo arklidėse kaip arklininkas, jis vis dairėsi, kaip iš jų ištrūkti. Kai kartą atkeliavo į Kernavę vokiečių prekijai, jis prisprašė juos priimamas kaip darbininkas ir nusibastė į Rygą. Nežinau, kaip ir kur jis yertėsi iš pradžios, tik atsimenu, kad po keletos metų grįžo Lietuvon jau šoks toks prekijas. Mūsų žmonės, užuotprekiavę su vokiečiais, noriau prekiovo su lietuviu. Mindaugui jis pakišo tokią mintį: užuotpigiai pardavinėjus savo gėrybes pokraštą besibastantiems vokiečiams, geriau patiems gabenti prekes į Rygą ir gauti ten kur kas aukštesnes kainas. Jis pats pasisiūlė prekes sandėliuoti ir tarpininkauti jas parduodant už jūrio prekijams. Valdovas Remėzą prisiminė, žinojo jį esant dorą ir teisingą vyrą ir sutiko. Dabar paimk tu jį! Karigaila tik dalinai teisus: Mindaugas daug jam padėjo, bet jis niekad nebūtų išokęs į prekijo kėdę, jei nebūtų turėjęs geros galvos...

DIALOGAS DĖL LIETUVOS PRAEITIES

Daugiau pagarbos mokslui

J. Jakštas

Yra toksai rusiškas priežodis: popieris viską pakenčia. Jis tenka dažnai prisiminti skaitant mūsų spaudą, kur susiduriama su visokiais aprašomais prasimanymais, iškraipytais dalykais, liečiančiais įvairias gyvimo sritis. Neretai laikraščiuose vaizduojami dalykai atsiųję nuo tikrovės ir klaidingai. Mūsų laikraščiuose kart kartėmis svaičiojama, kartojant nuvalkiotas frazes, nepaisant bėgamojo gyvenimo ir jame vykstančių permąnų.

Blogiausia, kad tas lengvabūdiškumas braunasi ir į mokslo sritį. Dedamasi kokios mokslo šakos mokovu ir naujoviškais išvedžiojimais, teiginiais ir net duodamais faktais drįstama daryti išpūdį eiliniam skaitytojui. Žinoma, naujoviškumas moksle vertingas ir pageidaujamas dalykas, nes joks mokslas savo visuma nėra baigtas. Prie kiekvieno mokslo vis galima šis bei tas pridėti. Su mūsų kai kuriomis novatoriais yra tik ta bėda, kad jie imasi kurti mokslą nepaisydami jau mokslo pasiekimų ir visuotiniai priimtų, nusistojusių duomenų. Būtų iš tikrųjų, paika, jei koks novatorius manytų pirmas kurias kokias teorijas ir prieš jį niekas jam rūpimais dalykais nesidomėjo. Taip dažniausiai nėra. Ir dideli mokslininkai ne tiek skuria ką nauja, bet tik priduria prie to, kas jau pasiekta. Iš to seka pareiga kiekvienam mokslo darbuotojui pirmiausia gerai pažinti jį dominantį dalyką ir tik tada drįsti leisti į savaimingus bandymus.

Miela buvo skaityti "Draugo" 116 (20) nr. paskelbtą J. Tininio straipsnį "Tenesprendžia kurpius apie tai, kas yra aukščiau kurpės". Rašinys rodo aiškiai autorių esant tikrą akademiką, rimtai žiūrintį į mokslą ir įvertinantį jo pasiekimus laimėjimus. Tai studijos, kuris moka gerbti mokslą ir dėl to perspėja mūsų, kurie lengvabūdiškai žaidžia juo ir apipina jį savo prasimanymais.

Man, su pasigėrėjimu perskačiusiam J. Tininio straipsnelį kažkaip dilgtelėjo p. Česlovo Gedgaudo atsiliepimas "Dirvoje", 48 nr. (1969 VI 18) straipsniu "Neklaidingojo J. Tininio klaidos". Straipsnis aštriai polemiskai, kur bandoma atsikirsti Tininio kritiškoms pastaboms. Tiesa, iš principo prieš polemiką nieko negalima būtų turėti. Ji, jei rimta, dalykiška, stumia mokslą į priekį. Bet Č. G. tokia, deja, nėra. Užot dalykiškai savo pažiūrą gynęs, jis tik pina įmantrias frazes, kur po nurodyto vieno žodžio pradžioje duoto santrumpų sąrašo (rodos, nepilno), sušunkama: "...kas juodu ant balto įrodo, kad lietuviai pripažįstami kaip tokie (sic.) ir jiems atiduodama "kas Cezario Cezariui", jokių būdu jie neužmaskuojami ir nesuplakami su indogermanais, kaip Tininis norėtų". Nėra reikalo įrodinėti, kad p. Tininis tuščiai puolamas, nes tos techniškos santrumpų užtinkamos kiekviena mokslinė žodyne ir net didžiausių Č. G. nemėgiamų "indogermanų" parašytų.

Nežinia dėl ko novatorių vis kabinamos tokios lyg egzotiškos, paslaptingos

kalbos, kaip etruskų ir hititų ir drįstama skelbti didelę naujieną, kad jos buvusios lietuviškos. Č. G. specialiai atsidėjęs hititų kalbai. Iš jos kai kurių žodžių panašius sąsambius su lietuviškais žodžiais daro drąsiai išvadą, jog tai buvusi senoji lietuvių kalba.

Užuot taip samprotavus tinkamiau būtų buvę prisiminti, kaip ir kieno ta hititų kalba iškasta (vartojant paskutinį žodį tiesiogine prasme).

Iki pirmo pasaulinio karo Vokietijoje (ir Austrijoje) veikė vad. "Deutsche Morgenlaendische Gesellschaft" kurios tikslas buvo tyrinėti Artimųjų Rytų praeitį. Prieš pat karą tos draugijos ekspedicija, vadovaujama Hugo Winkler atkasė karališką hititų archyvą prie Boghazkoy kaimo Turkijoje (Maž. Azijoje) su daugybe dantiraštinių molinių plytelių. Visos iškastos buvo parvežtos į Konstantinopolį. Jau karo išvakarėse Vienos universiteto docentas Fr. Hrozny nuvažiavo į Konstantinopolį hititų archyvo tyrinėti. Dėl karo, matyti, įstrigo ir ilgai tyrinėdamas dantiraščius surado raktą hititų raštui skaityti. Jis pirmas parašė hititų kalbos gramatiką ir įrodė, kad kalba yra indogermaniškos arba, geriau, indoeuropietiškos šeimos. Dideliam kalbininkui Hrozny, čekų tautybės, be abejo, nesvetima buvo ir lietuvių kalba ir jis nebūtų nepastebėjęs hititų kalbos lietuviškumo, jei joje būtų buvę.

Č. G. išpūsta frazeologija ir su mokslu nieko bendra neturinti demonstruoja savo patriotizmą, tardamasis siekias "atkvoti iš svetimų mūsų šventą praeitį". Tai tariasi daras mokslo progreso vardu. O, iš tikrųjų, jo ir jį panašių postringų imai yra nuogliausias regresas į tuos laikus, kada kai kuriems mūsų net ir garbingiems praeities mylotojams Balkanai buvo lietuviškai "Balti kalnai", Karpatai — "Karpų kalnai", Kapadokija — lietuviškai "kapą duoti", dakai — "šių dienų dūkai" ir p. Ar mes šiandieną turime sekti jais, nors šiaip jie mums buvo garbingi vyrai?

Ne spaudami į visuotinai pripažintus mokslo duomenis ir patys ką prasimanymais patarnausime savo mokslui ir tautai. Tuo tik apsiuokinsime ir pasinėkinsime. Mūsų žymiesiems kalbos tyrinėtojams, kaip A. Baranauskui, Jauniui, Fr. Kuršaičiui, Būgai, Jablonskiui didieji indogermanų arba indoeuropiečių kalbos mokslo kūrėjai derėjo pirmaeiliais ramsčiais. Prieš juos tokie vyrai, kaip Č. G. pasmerktasis Boppas, Maksas Miuleris, Šleicheris, Leskianas ir daug kitų nurodė lietuvių kalbai garbingą vietą jų tirtų kalbų šeimoje. Šių mokslininkų tradicija tęsė iki paskutinių laikų tokie žymūs indogermanistai, kartu ir lituanistai, kaip šveicaras Niedermannas, prancūzas Meillet, italas Devoto, vokiečių kalbininkai Hermannas ir Fraenkelis. Šie "indogermanai" nepaglemžė mūsų kalbos, kaip manytų Č. G. Priešingai, jie išaukštino ją ir laikė unikumu daugybės kalbų tarpe. Mūsų kalba pasidarė svarbiu elementu filologiniuose studijose ir dau-

Tiesos ieškojimas — geriausia mokslui pagarba

Česlovas Gedgaudas

Džiugu pasveikinti Dirvos baruosė retą svečią — mūsų gerbiama istoriką J. Jakštą.

Nuleidęs akis turiu prisipažinti, jog čia grynai mano kaltė, — kitaip neturėtume malonumo skaityti jo straipsnio.

Kadangi jisai nemėgsta "įmantrių frazių" — o gal sakinių, — gerai, kalbėkim sausiai, moksliskai. Tik jei pats profesorius neduotų man blogo pavyzdžio savo ilgiausiu ir įmantriausiu straipsnio įvadu, — būtų dar geriau.

Primo. Konstatuokim, jog lektoriaus J. Tininio atakai pasibaigus gana nesekmingai, prieš mane žvirblį išrieda vis didėjančio kalibro patrankos. Tai gal aš visgi nebe žvirblis?

Secundo et omn. ad rem. Sutinku su J. Jakšto tvirtinimu, jog esu atsidėjęs hititų kalbai (tarp kitų). Ją gana pagrįdinai tyrinėjau. Tik nesutinku jog "tai buvusi senoji lietuvių kalba". To niekur mano straipsniuose nėra. Aš tik J. Tininiui esu išskaitliavęs kiek tenai prūsų, latvių ar lietuvių žodžių yra mums tos kalbos specialistų pripažinta. To J. Jakštas netik neatremia bet visai apie tai nutyli. Juk tai buvo visos tos polemikos esmė.

Tertio. Malonu buvo prisiminti elementarius davinius apie Hrozny. Atskleidus praeitį metų Dirvos 110 nr. rasiame mano straipsnyje pranešimą, kas nuo to laiko įvyko. Tenai esu pabrėžęs jog Hrozny ir Sturtevantas (pirmosios hititų gramatikos sudarytojas) šiandien jau be viltiškai atsilikę. Argi

gelyje universitetų dėstoma.

Pabaigoje vienas pageidavimas.

Č. G. šiame replikiniame straipsnyje pamini žiniavaldos kroniką. Tą kroniką jis plačiai naudojo anoj serijoje straipsnių "Dirvoje". Tai gan įdomus atradimas ir labai intriguojantis kiekvieną Lietuvos istoriką. Prisipažįstu, kad štai jau 45 meteliai praslino kaip kapstinėjus visuotinės ir Lietuvos istorijos dirvoje, esu skaitęs nemažą kronikų, apie daug esu girdėjęs, bet reveliacija apie žiniavaldos kroniką man tiesiog pritrenkianti naujiena. Kas buvo tas paslaptingas žiniavaldos? Iš vardo sprendžiant turėjo būti lietuvis. Kada, kur jis gyveno; kokia kroniką parašė ir kokia kalba? Gal lietuvių? Kas žinoma apie tos kronikos rankraštį? Kur jis yra (ar buvo) saugomas? Jei kronika išspausdinta, tai kur, kada, kieno ir kokiam leidinyje? Žodžiu sakant, kronikos atradėjas turėtų duoti kuo tiksliausia jos metriką. Metrika turėtų būti įvadu Č. G. rengiamam veikalui "Mūsų praeities beiškant". Lauksime.

profesoriui tai nebūtų žinoma? Todėl statyti Hrozny autoritetu čia visai netinka, juo labiau jam įpiršti lietuvių kalbos mokėjimą.

Quarto. Ir vėl turiu prisipažinti esąs kaltas. Profesorius mane kaltina patriotizmu, — mea culpa!

Tačiau neprižadu, kad neatkrisiu, — tai gana įsienėjusi yda ir bus sunku ją nusikratyti. Kai dėl nemokslisko vietovardžių atlietuvinimo Kapadokija — Kapą duoti ir pan. džiaugiuosi jog profesorius mane taip stipriai paremia. Aš pats pakartotinai esu pasmerkęs tokius žygius ypač pas Gabri, Mikšį ir pan. Pernai gi (žiūr. Dirvos 92 nr.) esu net plačiau išdėstęs, kaip moksliskai nustatoma vietovardžių kilmė.

Quinto. Prieš Boppą, Schleicherį et al turiu tik vieną rezervą: — tai nuogliausias regresas (J. Jakšto žodžiais) į tuos laikus, kuomet kalbotyra buvo vaikystės stadijoje ir visiškai priklausomybė nuo tam tikros politinės linijos. Taip tebėra dar ir šiandien lenkuose. Nesekime blogais pavyzdžiais.

Bebaigiant mūsų malonų dialogą galiu profesorį užtikrinti jog visą žiniavaldos kroniką turiu saugiai ant mikrofilmo. Labai gaila jei Tamstai nepavyko jos užtikti, tačiau yra tyrinėtojų kurie anksčiau už mane ją buvo atradę. Štai Henry J. Tomas (pr. metų Dirvos 86 nr.) nurodo, jog esąs aptikęs pas vokiečių mokslininkus prabėgoms vieną kitą mintį rišančią mus su kimerų tauta.

Jisai mini taip pat dr. J. Deveikės nuomonę tuo klausimu. Manpačiam gi jina sakė, jog kažkuris lietuvių jau buvo tą klausimą studijavęs.

Ačiū už linkėjimus mano rengiamai knygai ir už gerą patarimą.

Tikiuosi Jūsų laukimo neapvilti.

Tai ne atogrąžų medžiai, o milžiniškos pušys nuošaliame kampelyje Blue Water Manor vasarvietėje prie George ežero, kurioje yra puikios sąlygos praleisti atostogas. Dėl informacijų kreiptis: Blue Water Manor, Diamond Point, N. Y. Tel. (518) 644-5071. Nuotraukoje aikštėje vasarvietės šeimininkų p. Slivynų šeima. V. Maželio nuotrauka

KO PAKLAUSI, TO NEGAUSI...

Lietuvos mokyklose kada vartotame logikos vadovėlyje buvo toks klaidingas išvados pavyzdys: "Važiuojant per Belgiją galima daug pamatyti. Aš išties naktį važiuavau per Belgiją. Taigi aš daug mačiau"...

Panašia logika prasidėjo spaudos komiteto pirmininko pavaduotojo M. Požarsko pranešimas Vilniuje sušauktam kultūrininkų suvažiavimui. "Draugai", — sakė jisai, — "pagal tai, kiek kurioje šalyje gyventojų skaito knygas, sprendžiama apie to krašto kultūrą. Tarybų Sąjunga priklausė prie tų šalių, kuriose skaitoma daugiausia"...

Požarskas pamiršo, kad kultūros mastas glūdi ne tiek knygų skaičiuje, kiek jų kokybėje. Jei kokybė, kaip naktis, tai skaičius nieko gera neįrodo. M. Požarskas, tačiau, matuoja tik skaičiais. Esą, "Niekad Lietuvoje nebuvo išleidžiama tiek knygų, kaip dabar. Kasmet jų išeina apie 2000 pavadinimų, o tiražas siekia 15,000,000 egzempliorių".

Vilniaus universiteto docentas K. Sinkevičius šiek tiek kritiškėse akim pa-

žvelgė į tuos skaičius. Anot jo, "MINTIES ir VAGOS leidyklos kasmet išleidžia po kelis milijonus egzempliorių leidinių, knygų prekybos darbuotojų nuomone, paklausa knygoms patenkinama tik truputį daugiau kaip 50 procentų. Arba dar: dažnai net su žiburiu ieškoma knygų, tuo tarpu 5-7 milijonų bibliotekose esančių knygų dar nepalietė skaitytojų ranka".

Dar sekė, kad "vietoj gero žinyno neretai išleidžiama 20-50 menkaverčių knygelių tais pačiais klausimais". Ir — "...knygos išsklaidytos po daugybę bibliotekų, kuriose, kaip sakoma, ko paklaus, to negausi"...

GRAŽI IR VERTINGA DOVANA

Vyriški šveicariški HY MOSER 18 karatų aukso, 25 akmenų, automatiški, kalendorius, incabloc laikrodžiai, naujausias gamybos ir mados, parduodami labai žemomis kainomis su garantija. Dėl katalogų ir kitų informacijų rašyti:

S. V. STARAS — IMPORTER, 23 Mendon St., Worcester, Mass. 01604

Lietuvių montessorininkių mokytojų būrelis Chicagoje, jau Amerikoje baigusių Montessori metodo mokytojų mokyklą. Iš kairės: S. Vaišvilienė, Janina Juknevičienė, Julija Smilgienė ir Sofija Blažienė. V. Juknevičiaus nuotrauka

TAIP JIE LIETUVĄ PASIDALINO...

Stalinas su Molotovu, pirma "atidavę" visą Lietuvos Užnemunę Hitleriui, o paskui lyg ir netyčia ją užėmę, labai jau nenorėjo beatiduoti, tad "nupirko" ją iš Hitlerio. Štai kaip prasi-dėjo to gėdingo pirkimo der-ybos:

(Schulenburgio telegrama į Berlyną iš Maskvos, 1940 m. liepos 13 d.).

"Molotovas, p a k v i e t e s mane šiandien, pareiškė štai ką: Stalinas dar kartą rūpestingai apsvaistė pa-dėtį, susijusį su Lietuvos teritorijos juosta, ir priėjo išvados, kad mūsų preten-zija į tą teritorijos juostą ir Sovietų įsipareigojimas perleisti ją yra neginčijami. Tačiau esamomis aplinky-

bėmis šios teritorijos juos-tos perleidimas būtų sovie-tų vyriausybei nepaprastai nepatogus ir sunkus. Dėl to Stalinas ir jis pats rimtai prašo Vokietijos vyriausybę pasvarstyti, ar ji, turėdama galvoje nepaprastai drau-giškus santykius tarp Vo-kietijos ir Sov. S-gos, ne-rastų būdo, kuris pastoviai paliktų kalbama teritorijos juostą Lietuvai. (Kai Moloto-vas prašė Užnemunės "Lietuvai", kitą dieną jau buvo Lietuvoj paskirti "rin-kimai", kurių tikslas buvo prijungti Lietuvą — visą! — prie Rusijos, E.) Moloto-vas pridėjo, kad mes gali-me bet kuriuo metu iškel-dinti vokiečių kilmės gy-ventojus iš Lietuvos ir

iš tos teritorijos juostos. Molotovas keletą kartų pa-brėžė sunkumus, kurie šiuo metu susidarytų Sov. S-gai dėl perleidimo kalbamos teritorijos juostos, ir pavaiz-davo savo ir Stalino prašy-mą esant labai skubų, pa-kartotinai išreikšdamas vil-tį dėl Vokietijos nuolaidos. Prašau telegrafuoti instruk-cijas. Gal būt, Sovietų pra-šymas galėtų būti panaudo-tas praversti mūsų ekonomi-niams ir finansiniams rei-kalavimams Baltijos valstybių atžvilgiu".

Iš Berlyno atsakyti ne-skubėjo, bet Kremliaus są-mokslininkai pasitikėjo ber-lyniškiais bendrininkais ir Lietuvos prijungimo apei-gas vykdė pilnu tempu. Kai į Maskvą jau buvo nuvežtas būrys žmonių neva su pra-šymu "priimti Lietuvą į šei-mą", Ribbentropas pagaliau davė palankų ženklą dėl Lie-tuvos Užnemunės. Telegra-favo Schulenburgui (rugp. 2 d.):

"Prašau painformuoti po-ną Molotovą, jog Reicho vy-riausybė priėmė dėmesin Sovietų vyriausybės norą, kad Vokietija paliktų So-vietų S-gai tą Lietuvos da-lį, kuri pagal Maskvos susi-tarimus yra priskirta Vo-kietijai. Tat reiškia gana reikšmingą Maskvos sutar-ties pakeitimą Vokietijos nenaudai. Kol Reicho vy-riausybė detaliau svarstys šį klausimą, man būtų įdo-mu išgirsti kurį quid pro quo siūlo Sovietų vyriausy-bė".

Taip Maskvoj jie buvo Lietuvą pasidalinę. O kai vienas panorą pasilaikyti ir kitą dalį, tai atsakymas bu-vo — gerai, pagalvosim, tik sakykit, ką mums už tai duosit... O "tai" šiuo at-veju buvo Lietuvos žemė ir žmonės. (ELTA)

EILĖRAŠČIAI JAUNIESIEMS SKAITYTOJAMS

TEVIŠKĖLĖ AŠ REGIU. Prano Imsrio parašyti eilė-raščiai jauniems skaity-tojams. Iliustravo Aida Vektarytė. 40 puslapių. Spaudė Vilties spaustu-vė Clevelande. Kaina \$1.00.

Knyga labai vertinga do-vana jauniems skaityto-jams. Gaunama Dirvoje, pri-siuntus \$1.00.

KAIREJĖ: Metropolitan ope-ros solistė Lilija Šukytė, prieš išvykdamą vasaros sezonui į Vokietiją, pasidalino išpūdziais su Laisvės Žiburio radijo pro-gramos klausytojais New Yor-ke. Nuotraukoje iš kairės: pro-gramos vedėjas R. Kezys, so-listė Lilija Šukytė ir programos muzikinis bendradarbis V. Strolija. V. Maželio nuotr.

NEPAMIRŠKITE
ATNAUJINTI
DIRVOS
PRENUMERATĄ

HELP WANTED MALE

WELDER
MECHANICS

and

Assemblers

for installation and mount-ing of truck bodies and re-lated equipment, complete medical and pension plan.

DEPENDABLE
MOUNTING SERVICE
22077 MOUND RD., WARREN, MICH.
(313) 536-7292
(48-53)

WANTED AT ONCE
EXPERIENCED

CIM X
TAPE MILL
MILL
UNIVERSAL
GRINDER
TURRET LATHE
TRACER LATHE

54 HOUR WEEK
NIGHT PREMIUM PLUS
LIBERAL FRINGE BENEFITS

Parker-Majestic, Inc.
147 JOS. CAMPAU (at River)
DETROIT, MICH.
(50-59)

BLACK SMITH
FOR SHARPENING CONTRACTORS
TOOLS IMMEDIATE OPENING.
Malden Contractor
Equipment Corp.
12 NEWLAND ST., MALDEN, MASS.
617 — 322-6138
(50-54)

FORGE SHOP
HELP WANTED
Machine burner, Butt welder operator,
Utility workers. Apply in person.
ADVANCED COMPOSITE
& FORGING CO.
22600 Nagel Ave., Warren, Mich.
(50-59)

DOW CORNING
Is seeking a journeyman pipe coverer
with experience in the field of indus-trial pipe covering. Qualified appli-cants may apply at The Midland Personnel Office.
DOW CORNING CORP.
S. Saginaw Rd., Midland, Mich.
8 A.M. to 5 P.M.
Monday thru Friday
(51-56)

WANTED AT ONCE
GEAR GRINDER
REISHAUER SET UP MAN
TOP RATE — DAYS AND NIGHTS
Schwartz Precision Gear
WARREN, MICH.
313 — JE 6-0367
(52-54)

WANTED AT ONCE
JOURNEYMAN
or
1ST CLASS EXPERIENCE
BORING MILL OPERATORS
(RATES \$4.14 TO \$4.59)
MILLING MACHINE
OPERATORS
(RATES \$4.04 TO \$4.49)
1st & 2nd Shift
Must be able to set up work from Blue Prints & Close Tolerance. Now working 58-hour week. Cost of Living Increases, Fully-Paid Maxi-mum Blue Cross, \$5,000 Life Insur-ance, ten paid holidays, liberal vaca-tion, Pension plan, and other fringe benefits.
UNITED WELDERS, INC.
1019 SCHEURMANN ST.
ESSEXVILLE, MICHIGAN
(52-54)

OPPORTUNITY MACHINIST

- Work in Production Machine Shop
- Machine Titanium and Aluminum
- New Air Conditioned Facilities in Commerce Park
- Full Company Benefits
- 10% Cash Bonus Paid to all Employees in 1968

To be part of this dynamic company,
contact:

MRS. F. S. EVANS, 744-0760

BRANSON SONIC POWER
COMPANY

EAGLE ROAD, COMMERCE PARK
DANBURY, CONNECTICUT 06810
DIAL (203) 744-0760

An Equal Opportunity Employer

(52-54)

WANTED EXPERIENCED
FOUNDRY HELP
GENERAL FOUNDRY FOREMAN
CORE ROOM FOREMAN
ALSO

EXPERIENCED MOLDERS

Permanent employment with old established firm. Foundry located in resort town. Small town environment. Good schools, good housing, variety of churches. Full fringe benefits—fully paid. Send resume to

WESTERN FOUNDRY CO.

P. O. BOX 910, HOLLAND, MICHIGAN 49423
CALL 616 — 396-3561

(52-56)

We Offer To Savers

SAVINGS CERTIFICATE

5 1/4%

6 or 12
MONTH
\$10,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$10,000.00, and thereafter in multiples of \$1,000.00. Earnings are paid at maturity.

4 3/4%
per annum

Passbook Savings
Accounts

Paid Quarterly

Computed and Paid

as of:

Mar. 31 — June 30

Sept. 30 — Dec. 31

5%

6 or 12
MONTH
\$5,000
or MORE

Savings certificates issued for six months or one year—in minimum amounts of \$5,000.00, and thereafter in multiples of \$500.00. Earnings are paid at maturity.

Mutual
Federal
Savings

AND LOAN ASSOCIATION
2212 W. CERMAK RD.
Chicago, Ill. 60608
Virginia 7-7747

PETER KAZANAUSKAS, PRESIDENT

LAIDOTUVIŲ DIREKTORIAI

MAŽEIKA & EVANS

6845 SO. WESTERN AVE., CHICAGO, ILL.

TRYŠ MODERNISKOS
AIR-CONDITIONED KOPLYČIOS

Mašinoms vieta

REpublic 7-8600 REpublic 7-8601

PETKUS
LAIDOJIMO ISTAIGA

MARQUETTE PARK CHICAGO
2533 W. 71 St. Tel. GR 6-2345-6
CICERO ILLINOIS
1410 S. 50 Ave., Tel. TO 3-2108-9
TRYŠ MODERNIOS KOPLYČIOS

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN
OR
1ST CLASS SKILLED
SCREW MACHINE
OPERATORS

STARTING RATE \$4.22 PER HOUR

Excellent opportunity exists on second shift for men qualified to set-up and operate Acme and Greenlee screw machines and Acme chuckers.

These are permanent positions offering top wages and working conditions. Our fringe benefit program which includes pensions, SUB, life and hospitalization insurance, liberal vacation allowance and paid holidays ranks with the best in the area.

WRITE OR CALL
Personnel Department

AEROQUIP CORPORATION
300 S. East Avenue
Jackson, Michigan 49203
Phone (517) 783-2585

An Equal Opportunity Employer

(50-51)

• Akademikų skaučių šatrijos Raganos draugovė atsiuntė Dirvai 20 dolerių. Draugovės išdininkė M. Nasvytienė, siųsdama čekį, rašo: "Malonėkit priimti 20 dolerių auką už Dirvos malonų patarnavimą Akademikų Skaučių Draugovei".

Dirva nuoširdžiai dėkoja skautėms akademikėms už auką.

GEGUŽINĖS

Greta Ralph J. Perko Dienos vokiečių parke prie York Road, kur dalyvavo daug lietuvių, buvo ir kitokių subuvimų, šeimyniškų ir viešų.

Linksma ir draugiška buvo Clevelando birutininkių iškyla p.p. Budrių sodyboje, prie Prospect Road, Strongsville.

Lietuvių Budžiai sekmadienį praleido plaukiojime valtimis ežere ir smagioj gegužinėj p.p. Mačių sodyboje, į kurią buvo susirinkę gausus būrys clevelandiečių.

KONCERTAS LIEPOS 3 D. BLOSSOM MUSIC CENTRE

The Cleveland Orchestra duos vieną įspūdingą savo koncertų ketvirtadienį, liepos 3 d., Blossom Music Centre. Orkestrui diriguos svečias Andre Kostelanetz, o solistė bus viena žymiausių Amerikos dainininkių Marian Anderson. Pradžią koncerto 8:30 val. vakare. Tai bus kaip ir įvadas į Liepos 4 iškilmes. Programoje bus atitinkami tokiam didžiuliui orkestrui muzikos kūrinių, "A Lincoln Portrait", "Stars and Stripes Forever", "Water Music Suite", antroje dalyje "Promenade", "Night of the Tropics" ir pabaigai "Pines of Rome".

Bilietų kainos koncertui nuo \$2.50 iki \$5.50 rezervuotos vietos. Bendra įžanga po \$2, vaikams žemiau 12 metų po \$1.

Restoranas koncertinės vietos patalpose bus atdarys 6 val. vak.

GLOBE PARCEL SERVICE, INC. CLEVELANDO SKYRIUS

Dėl atostogų bus uždarytas nuo liepos mėn. 4 dienos iki liepos mėn. 29 dienos.

787 E. 185 St.
Cleveland, Ohio 44119
Tel. 486-1836

APAČIOJE: Clevelando skautų suruoštoje gegužinėje tėvai su vaikais išbandė stiprumą... V. Bacevičiaus nuotr.

Apskrities kontrolieriui R. J. Perku, kuris įkūrė Amerikos Tautybių Sąjūdį, įteikiamas Viribus Unitas diplomą dvidešimt dviejų tautybių vardu. Šalia R. J. Perk stovi Lenkų Moterų Sąjungos pirmininkė F. Tesny, Vokiečių Centro pirmininkas C. Ernst, Čekų Katalikų Tarybos pirmininkas V. Hyvvar, tolumoj matosi ALT Clevelando skyriaus pirmininkas R. Kudukis ir slovenų žymy veikėja B. Lobe.

Ralph J. Perk pabrėžė tautybių vienybę

"Amerikos laisvė bus išlaikyta, jeigu tautinės grupės bus vieningos ir jeigu bus žmonių, kurie norės mirti dėl jos", kalbėjo apskrities kontrolierius Ralph J. Perkas Tautybių Sąjūdžio šventėje, kuri įvyko sekmadienį, birželio 28 d., gražioje Clevelando vokiečių sodyboje.

Tautybių Sąjūdis šią dieną skyrė pagerbti sąjūdžio įkūrėją R. Perką, kuris pats būdamas čekoslovakų kilmės ir stipriai reikšdamasis politikoje, įsteigė tautinių grupių įtaką ir svorį miesto gyvenime. Tautybių stipria parama jis laimėjo rinkimus į miesto tarybą ir į apskrities kontrolieriaus įstaigą. Todėl 1966 m. remiamas 22 tautybių, R. J. Perkas įkūrė Amerikos Tautybių Sąjūdį vieningai ir koordinuotai tautybių veiklai ugdyti socialinėje ir kultūrinėje srityje ir remti pavergtųjų tautų dėl laisvės kovos darbus.

R. J. Perkas, priimdamas Viribus Unitas diplomą, pabrėžė reikalingumą tautybėms darniai savitarpįje dirbti, kad išsaugoti savo etninės kultūros palikimą ir tą įnašą, kurį mūsų protėviai yra palikę šio krašto laisvei ir bendrajam kultūros lobynui. Suprantama, tokia darni tautybių veikla kai kuriems amerikiečiams yra akybrokštas ir jie jos nemėgsta.

Tautybių Sąjūdžio šventė buvo pradėta Amerikos himnu, kuri sugiedojo solistė Irena Grigaliūnaitė. Programoje pasirodė lenkų vaikų choras, vengrų skaučių tautinių šokių grupė, ukrainiečių Dniepro choras, slovenų Harmonica grupė ir kroatų šokėjai.

Kadangi prieš tris dienas R. J. Perk pasiskelbė esąs kandidatu į miesto burmistrus, į šventę atvyko ir te-

levizija ir eilė amerikiečių politikų. Ohio aukščiausiojo teismo teisėjas C. Wm. O'Neill savo kalboje aukštai iškėlė R. J. Perko asmenybės savarankiškumą, nuoširdumą ir pajėgumą administraciniame ir politiniame darbe. Čekų dienraščio Novy Svet leidėjas, pirmasis iš tautybių laikraščių, viešai indorsavo Perką į miesto burmistrus ir pažadėjo stiprią paramą.

Šventėje dalyvavo nemažas būrys lietuvių — ALT Clevelando skyriaus pirmininkas R. Kudukis, Superior Savings viceprezidentas J. DeRichter, Dirvos administratorius K. Karpus, Tyvynės Garsų radijo vedėjas J. Stempuzis, LB I apylinkės pirmininkas F. Eidimtas, Rmonovės pirmininkas V. Knistautas, Amerikos Lietuvių Piliečių Klubo pirmininkas J. Malskis, Lithuanian Village direktoriai Pr. Stempuzis, J. švarcas ir S. Lukas, adv. A. širvaitis, dr. A. Matulionis, Benai, žemaičiai, Motiejūnai, Tijūnėliai, Andriuliai, Marcinkevičiai. Šventėje iš viso buvo virš tūkstančio svečių. (j)

CLEVELANDO PARENGIMŲ KALENDORIUS

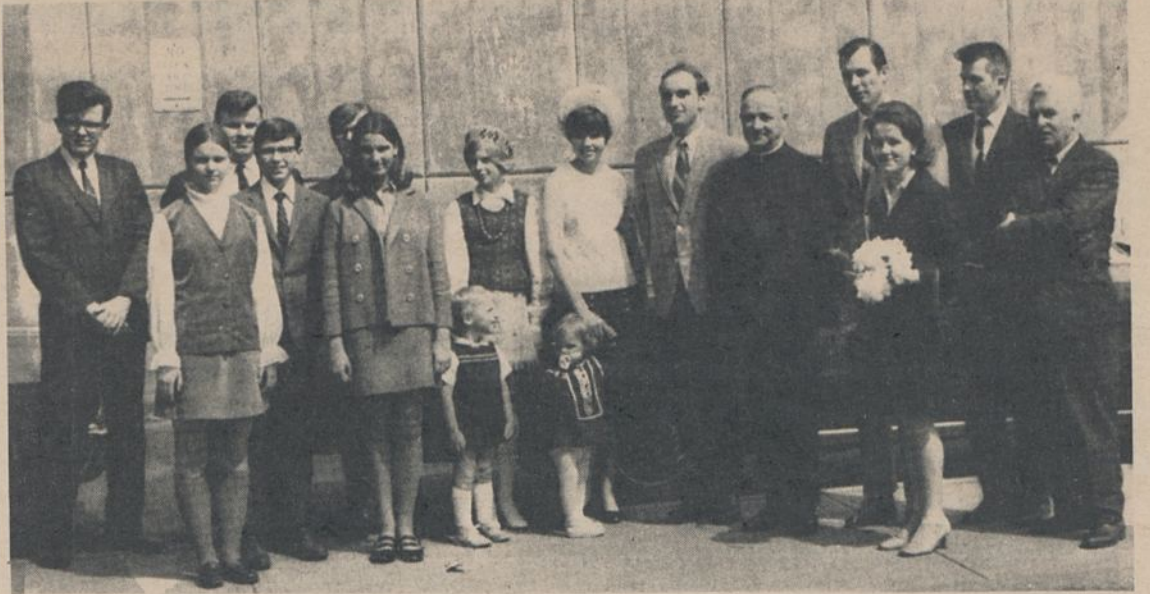
RUGSĖJO 27 D. Dirvos spaudos balius.

SPALIO 5 D. Madų paroda. Rengia Korpi Giedra.

SPALIO 12 D. Tėvynės Garsų radijo 20-ties metų sukakties minėjimas.

SPALIO 25 D. Lithuanian Village Bendrovės metinis balius - koncertas.

* SPALIO 26 D. Bruno Markaičio koncertas Nauj. parapijos salėje.

Jaunimo žygio už tikėjimo laisvę komiteto atstovai Clevelande pasitinka vysk. V. Brizgį.

JAUNIME ŽYDĖKI SAVO DARBAIS!

Šiais metais birželio 8 d. Jaunimo Žygio už tikėjimo laisvę komitetas Clevelande pravedė lietuvių jaunimo maldos dieną. Ši diena buvo skirta prisiminti visus savo brolius ir seseris pavergtoje Lietuvoje, kur laisvė, religija ir žmoniškumas neegzistuoja. Taip pat bendroje maldoje buvo siekiama prisiminti ir laisvame pasaulyje gyvieji ir mirę lietuviai, prašant Aukščiausiojo palaimos tobulėti dvasioje ir skaidria širdimi viens kitam padėti.

Sekmadienį, Nesiliaujančios Pagalbos Panešės Švenčiausios Bažnyčia buvo pripildyta organizuoto jaunimo su savo vėliavomis ir parapijiečių. Šv. Mišias atnašavo Vysk. V. Brizgys. Visa bažnyčia aktyviai dalyvavo šv. Mišių aukoje ir buvo jaučiamas nuoširdus atsakinėjimas skambiai lietuvių kalba, o gražios giesmės bendrai visų giedamos kėlė nuotaką gilesnei maldai. Pamokslo metu Vysk. V. Brizgys iškėlė jaunimo gražius ir vertingus sie-

klius reikalaujant pasaulio ir savo tautos pavergtam jaunimui tikėjimo laisvės. Jis pabrėžė, kad gyvenime būtini trys dalykai: drąsa naujoms idėjom, visų generacijų nuoširdus bendradarbiavimas ir ištvermė. Taip pat pastebėjo, kad šis jaunimo žygis už tikėjimo laisvę gali tapti istoriniu momentu netik Lietuvai, bet ir daugeliokių kraštų jaunimo ateičiai.

Po pamaldų visi rinkosi į parapijos salę, kur įvyko iškilmingas posėdis, dalyvaujant Vysk. V. Brizgiui ir dr. V. Vygančiui. Komiteto narė D. Čiuberkytė sukvietė šventės prezidiumą ir paprašė Vysk. V. Brizgį sukalbėti maldą. Toliau Komiteto pirmininkas R. Laniauskas supažindino susirinkusius su Žygio tikslu ir ateities darbais ir kvietė visuomenę jų užsimotus siekius moraliai ir materialiai remti. Visuomenei buvo pristatyti Jaunimo Žygiuž

tikėjimo laisvę k-to nariai susideda iš visų pagrindinių laisvojo pasaulio lietuvių jaunimo organizacijų. Pirm. R. Laniauskas, vicepirm. R. Bublys, sekr. M. Gailiūnaitė, išd. G. Sniečkus, nariai D. Čiuberkytė, M. Jokūbaitytė, A. Muliolis ir A. Rukšėnas.

Po to sekė dr. V. Vygantų kalba. Dr. V. Vygantų savo kalboje išryškino du žygininkų veikimo aspektus -- vertikalų ir horizontalų. Pagal pirmąjį jie nustatė savo veikimo siekius ir linkmę, o horizontalia prasme jie šiuos siekius bei idėjas jau neša į plačią visuomenę ir suteikia šiam veikimui realią prasmę. Jis ypatinai pabrėžė, kad jaunimas turi žydeti darbais ir iniciatyva. Ypač veikti daugiau ta horizontalia prasme ir kiek galint uždegti daugiau jaunimo pozityviomis idėjom.

Šventė baigta malda.

(ib)

ELECTRICIANS

1st Class

Require Journeyman's License

Interviews Mon. thru Thurs., 8:30 to 11 A.M.

ARMSTRONG CORK COMPANY

HANCOCK ST.

BRAINTREE, MASS.

An Equal Opportunity Employer

(50-52)

SUPERIOR SAVINGS

VISI TRYS SKYRIAI

Liepos 4 ir 5 d.d.

bus uždaryti ir tą dieną bankinės operacijos nebus atliekamos. Interesantai prašomi savo

reikalus susitvarkyti prieš ilgąjį švenčių

savaitgalį.

DELLA E. JAKUBS & SON LAIDOJIMO ĮSTAIGA

Vésinamas oras Jūsų patogumui

Della E. Jakubs & William J. Jakubs

Licensijuoti laidotuvių direktoriai ir balsamuotojai, 35 metai simpatingo ir rimto patarnavimo

6621 Edna Avenue
361-1763

936 East 185th Street
531-7770

MALE

WANTED AT ONCE
JOURNEYMEN

OR

1ST CLASS SKILLED
DIE MAKERS
DIE REPAIRS

Must be able to set up. Work from Blue Prints & Close Tolerance. Steady work. Overtime. 1st and 2nd shifts.

THE DICKEY GRABLER CO.
10302 Madison Ave.,
Cleveland, Ohio

(48-54)

MALE & FEMALE (Cleaning)

CLEANING

PREFER MARRIED COUPLE to maintain leading Eastside restaurant, 6 nights. \$2.50 per hr. or higher to start depending on ability. Meals. Vacation, health & welfare available. Must have own transportation. Please call Mr. Gerhart — 831-5211.

(50-51)

DIRVA

TAUTINĖS MINTIES LIETUVIŲ LAIKRAŠTIS

PASTAS NEVEIKS

Pašto viršininkas praneša, jog liepos 4 d. Amerikos nepriklausomybės šventėje, paštas bus uždarytas ir laiš-
kai, laikraščiai bei siuntiniai nebus išnešiojami.

• Vliko pirmininkas dr. J. K. Valiūnas birželio 24 d. išvyko į Europą, kur užtruks apie du mėnesius. Vliko pirmininko pareigas Vliko būstinėje eina vice-pirmininkas dr. B. Nemickas.

NEW YORK

• Kazys Bačas, 84-55 86 Ave., Woodhaven, N. Y., plačiai žinomas tautinės srovės veikėjas, priklausęs Vilties Draugijai ir ALT S-gos 1 skyriui, šiomis dienomis turėjo atsigulti į ligoninę ir po sėkmingos operacijos sveiksta dr. V. Paprocko priežiūroje.

Linkime Kaziui Bačasui greitai sugrįžti į namus.

• Į vysk. Antano Deksnio pagerbimą liepos 6 d., 6 val. vakare Viešpaties Atsimainymo parapijos salėje, Maspeth, N. Y. 11421; pas V. Gerulaitį Lito kelio-

nių biure — 9410 Jamaica Avenue, Woodhaven, N. Y. 11421; pas Andriųšį Real Estate įstaigoje — 8709 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421; pas Šalinskiene — 8402 Jamaica Ave., Woodhaven, N. Y. 11421; taip pat — Balfo centre, visų parapijų klebonijose ir Religinės Šalpos įstaigoje.

Vyskupui A. Deksnui Pagerbti Komiteto adresas yra: Viešpaties Atsimainymo parapijos, Maspeth, N. Y., klebonija — 6414 56th Road, Maspeth, N. Y. 11378.

AUKOS DIRVAI

R. Veitas, N. Quincy 10,00
B. Veitas, Braintree 10,00
A. Gruzdis, New Haven ... 3,00
J. Veselka, Evergreen ... 2,00
S. Bajorinas, Waterbury .. 2,00
X.Y., Chicago 2,00
J. Šidagis, Detroit 2,00
I. Kaunelis, Detroit 2,00
V. Gruzdis, Euclid 5,00
M. Smelstoriū, Euclid 2,00
J. Šlapelis, Cleveland 2,00
K. Čepas, Elon College 2,00
D. Vismontas, Cleveland .. 2,00
R. Botyrius, Madison 5,00
I. Medziukas, Los Angeles 5,00
J. Saladzius, Rochester ... 2,00
Z. Ragauskas, Cleveland .. 2,00
A. Grinius, Detroit 10,00
J. Paršeliūnas, Brampton 5,00
H. Richards, Los Angeles 10,00
W. Diehl, Wickliffe 5,00
A. Rimavičius, Chicago ... 2,00
A. Uselis, Chicago 1,00
S. Smalžys, Cicero 2,00
S. Vidmantas, Melrose Pk. 2,00

GRAŽIAI PRAĖJUSI EKUMENINĖ DIENA PHILADELPHIJOJE

Ekumenija — krikščionių bendravimas, taip trumpai būtų galima apibūdinti šio žodžio prasmę. Jei protestantai, iskaitant metodistus, baptistus, presbiterijonus, anglikonus ir kt. ir ortodoksai buvo susiorganizavę į Pasaulio Bažnyčių Tarybą, tai katalikai laikėsi, nuo šio sąjūdžio, nuošaliai. Tik paskutiniu metu Romoje yra paskirtas specialiai ekumeniniams reikams kardinolas Jan Willebrand, kurs lankėsi Philadelphijoje ir dalyvavo amerikiečių ruošiamose ekumeninėse apeigose. Į Pasaulio Bažnyčių Tarybą, gali įeiti tik religijos pripažįstančios Kristų, kaip Dievą. Tikslas šių apeigų malda ir Dievo garbinimas. Tačiau Philadelphijoje per Pabaltiečių Komiteto ruoštą Ekumeninę Dieną, norėta ne tik pasimelsti, o daugiau išgarsinti Estijos, Latvijos ir Lietuvos pavergimą, tų tautų laisvės troškimą ir tikėjimą į laisvės atgavimą. Ir reikia pasakyti, kad tas labai pasisekė. Tik reikia pažiūrėti į amerikiečių spaudą Philadelphijoje. Duosiu tik užvardinimus straipsnių tilpusių vietos laikraščiuose. Rimčiausias ir įtakingiausias "The Evening Bulletin" birželio 14 d. rašė: "Rites for Baltic Oppressed To Be Held at Cathedral", birželio 16 d. — "Cardinal Krol Decries Baltic Occupation", birželio 17 d. — "Communism's enemy: religion". Kitas rimtas ir turintis gan didelį skaitytojų skaičių "The Philadelphia Inquirer" birželio 8 d. rašė: "Baltic Groups Set Ecumenical Rites June 15", birželio 15 d. skyriuje Editorials Comment rašė "For the Silent Churches", birželio 16 d. "Cardinal Krol Hits Oppression of Baltic States". Katalikų laikraštis "The Catholic Standard" birželio 6 d. straipsnį užvardino: "Ecumenical Rites To Recall Plight of 'Silent Church'". Kitame katalikų laikraštyje, "The Manitor" birželio 13 d. straipsnis: "Baltic - American Sponsor Ecumenical Service Sunday". Tai tik straipsnių užvardinimai. Tačiau visuose straipsniuose yra pabrėžta 1940 m. Lietuvos ir Pabaltijo pavergimas, 1941 m. trėmimai ir dabartinė vergija. Ypatingai plačiai ir šiltai sakydamas pamokslą, apie Lietuvą, atsiliepė kardinolas Krol. (Jo kalba tilpo Dirvoje Nr. 50). Be to, per vietos televiziją žinių metu buvo paminėta Pabaltiečių Ekumeninė Diena.

Šios dienos suruošimu Jubilejinių Metų Komitetas išgarsino Lietuvą ne tik Philadelphijoje ir jos apylinkėse, bet reikia tikėti, kad pasieks Romą, o gal ir pavergtą Lietuvą. Be to, tuo pačiu, labai prasmingai buvo paminėta, liūdnujų birželių — okupavimo ir trėmimų paminėjimas. Čia jau duotas naujas būdas šioms įvykiams atžymėti, atsisakant nuo eilę metų ruošiamų šabloniškų paminėjimų Philadelphijoje ar ir kitose kolonijose. Visos šios dienos suruošimas ir garsinamas Pabaltiečių Komitetui atsiėjo apie 1,400 dol. Tai visai nedaug, palyginus kas atsiektų. Katedroje surinkta 800 dol.

Dabar tektų apsisistoti prie Ekumeninės Dienos apeigų. Čia buvo meldžiamasi, sakoma pamokslai ir muzikinė dalis. Apie dienos muzikinę dalį, kuri yra didelis įnašas į šias apeigas, bus pasisakyta kita proga. Visoms pamaldų ceremonijoms vadovavo kun. B. A. Šimkus. Pamaldų tvarka paruošta ir atspausdinta knygutėse, kas labai palengvino sekti pamaldas. Pamaldose dalyvavo apie 40 dvasiųjų. Tarpe jų kardinolas Krol, ukrainiečių arkivyskupas Ambroze Senychyn, kun. dr. W. A. Jonson — Pietryčių Pensilvanijos Liuteronų Sinodo pirmininkas, kun. dr. R. Cornelson vietos Krikščionių Tarybos pirmininkas ir kt. Iš lietuvių dalyvavo visų trijų parapijų klebonai ir prelatas F. J. Statkus ir kun. St. Raila iš New Yorko. Pasigesta artimųjų kolonijų kunigų, o ypač tremtinių kunigų. Katedra, kurioje yra 1,200 sėdimų vietų, buvo pripildyta. Pamaldų metu, su vėliavomis dalyvavo: skautai, ateitininkai, tautininkai ir latvių ir estų vėliavos. Deja, karštas oras ir lietus gal daugelį sulaukė namuose.

Užbaigiant tectų pasidžiaugti Jubilejinių Metų Komiteto veikla. Išskirtinai tectų paminėti, daugiausiai prie Ekumeninės Dienos suruošimo prisidėjo, tai Komiteto pirm. inž. Algis Gečys ir jo žmona Teresė, inž. J. Ardys, Vincas Šalčiūnas ir Sniega Jurskytė. Tai yra gražioji veiklos pusė Philadelphijoje. Tačiau kiek tenka nugirsti, nežiūrint perorganizuoto Radijo Valandė-

Skaityk ir platink
DIRVĄ

Chicagoje suruošame Baisiojo birželio minėjime deklamavę Pedagoginio Lituanistikos Instituto studentai Ramutė Plioplytė, Rimas Černius ir Birutė Lieponytė. V. Noreikos nuorauka

PADĖKA

Staiga netekus mylimo vyro, tėvo ir brolio

KAZIMIERO ŽILINSKO,

visiems, kurie skaudžiam gyvenimo momente mus užjautė, nuoširdžiai dėkojame.

Nuliūdę: žmona, duktė ir brolis su šeimomis

Detroito Geležinio Vilko komanda, nugalėjusi Worcesterio ir Kennebunkporto sportininkus Atlanto rajono skautų-skaučių sporto šventėje, kuri įvyko birželio 21-22 d. Worcesterio. Pirmoj eilėj iš kairės: Barčas, Bulota, Sentickas. Stovi: Paskus, Karvelis, Baukys, Viskantas, Selenis. Č. Kiliulio nuotrauka

ALT S-GOS CHICAGOS SKYRIUS

rengia

TRADICINĮ VASAROS BALIŲ,

KURIS ĮVYKS,

1969 M. LIEPOS MĖN. 26 D.,

ŠEŠTADIENĮ,

JONYNO SALĖJE, VEDEN RD.,

CHESTERTON, INDIANA.

Kokteiliai 6 val. vak., vakarienė 8 v. v. Šokiams gros geras orkestras. Įėjimas ir vakarienė \$8.50 asmeniui.

Skyriaus valdyba maloniai prašo skyriaus narių, bičiulių ir lietuvišką visuomenę baliuje dalyvauti.

Baliui dėl staliukų ir bilietų įsigijimo reikalu prašome kreiptis į p. Eleną Matutienę, 2022 W. 51 St., Chicagoje, tel. PR 8-4236.

lei Remti Komiteto, Bendruomenės Balsas yra sunkioje finansinėje padėtyje. P. U.

• Valerija Didelytė ir Vytautas Kligis liepos 12 d. sukūria šeimos židinį. V. Didelytė, Philadelphijoje visiems pažįstama, kaip ilgametė choro dalyvė, radijo valandėlės pranešėja ir aktyvi Korp! Neo-Lithuania padalinio valdybos narė. Laimės būsimai šeimai.

DETROIT

PAKEITĖ LAIKĄ

Lietuviškų Melodijų radijo valanda, anksčiau perduodama šeštadieniais nuo 3-4 p. p. iš WJLB stoties, dabar transliuojama antradieniais ir ketvirtadieniais, nuo 8-9 v. v. iš WMZK-FM stoties, banga 98 mc. Programos reikalais kreiptis į vedėją Ralph Valatką nauju adresu: 17696 Warwick, Detroit, Mich. 48219, telefonas 537-5550.

GERIAUSIAI PAILSĖSIT-PER SAVO ATOSTOGAS
CAPE COD - OSTERVILLE
KURORTE PRIE ATVIRO ATLANTO JŪROS
PLIAZO — GRAŽIOJE LIETUVIŠKOJE
JANSONŲ VASARVIETĖS VILOJE

AUDRONĖ

87 East Bay Rd., Osterville Cape Cod, Mass. 02655
Tel. (Area 617) 428-8425

- Vila Audronė yra apsupta didelio pušų, beržų ir kt. dekoratyvinių medžių parku. Daug vietos poilsiui ir žaidimams.
- Erdvūs kambariai, rami ir jauki aplinkuma.
- Visai arti šiltos srovės, privatus atviros jūros pliažas (7 min. pėsčiom).
- Geras lietuviškas maistas.

VILA AUDRONĖ JAU ATIDARYTA
IR PRIIMA SVEČIUS

Kreiptis tiesiai į vilą AUDRONĖ, OSTERVILLE, CAPE COD, MASS. 02655. Tel. 428-8425, MRS. MARIJA JANSONAS.

Visi maloniai kviečiami atvykti į šią gražiausią ir didžiausią Cape Cod žalumynuos paskendusią lietuvišką pajūrio vilą.